

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Instruks 6 Efterafgrøder

**Instruks for gennemførsel af kontrolbesøg hos
ansøgere med efterafgrøder 2025**

2025 version 1

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	HENVOR
Forfatter:	CASTHR/CIN/DAVJEP/JAROMA
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	01-09-2025
Dato for næste revision:	20-05-2026

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
11-07-2025	Instruks i høring ved ordningsgrupper	DAVJEP/CASTHR/JAROMA	KAKJ
04-08-2025	Instruks til godkendelse ved Team Kontrol og Support	DAVJEP/CASTHR/JAROMA	KAKJ
01-09-2025	Godkendt af Team Kontrol og Support	DAVJEP/CASTHR/JAROMA	KAKJ

Redaktion: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Tekst: Enhed for Regional Kontrol, Team Kontrol og Support

Foto: SGAV

ISBN: 978-87-85306-79-1

WorkZonenr.: 25-13-000003

Indholdsfortegnelse

1. Nyt siden sidst	5
1.1 Nyt siden 2024	5
2. Baggrund.....	6
2.1 Pligtige efterafgrøder.....	6
2.2 Husdyrefterafgrøder.....	6
2.3 Målrettet kvælstofregulering – frivillig og obligatorisk ordning.....	7
3. Kontrol af efterafgrøder og alternativer	8
3.1 Hvilken type efterafgrøde er det?	8
3.2 Kontrol af efterafgrøder	8
3.3 Kontrol af alternativer.....	9
3.4 Generelt om kontrollen af efterafgrøder sået med udskudte/fleksible frister.....	9
3.5 Erstatningsarealer for manglende pligtige/husdyrefterafgrøder	10
3.6 Datoer – frister, destruktions og kontrolperioder	12
3.7 Gennemførelse og omfang af kontrol.....	13
3.8 Force majeure.....	14
3.9 Minimumsstørrelse for arealer	14
3.10 Ikke-tilskudsberettigede arealer	14
3.11 Småbiotoper, markkrat, 3-metersbræmmer og GLM-landskabselementer	15
3.12 Oplagring/opbevaring	15
3.13 Observationer i IMK	15
3.14 Høring, selvom der ikke er underkendelse	17
3.15 Guide: Se hvilke marker, der anvendes til at opfylde GLM 10-kravet	17
4. Kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder.....	19
Du skal angive, hvilke arter du har konstateret	20
4.1 Høsttidspunkt og halmstriber.....	20
4.2 Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder	20
4.3 Såtidspunkt.....	21
4.4 Tilladte pligtige/husdyrefterafgrøder	22
4.5 Spildfrø og ukrudt.....	23
4.6 Dækningsgrad ("trappemodell").....	23
4.7 Afgræsning og slæt	24
4.8 Destruktionstidspunkt	24
4.9 Konditionalitet (KON) på pligtige/husdyrefterafgrøder	24
4.10 Gødning.....	25
4.11 Pligtige efterafgrøder i majs.....	25
4.11.1 Er majs høstet?	26
4.11.2 Dækningsgrad ("trappemodell" for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs)	28
4.11.3 Destruktionstidspunkt for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs.....	29
4.11.4 Øvrige forpligtelser, forbud m.m. for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs.....	29
4.12 Jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder – forbud	29
4.13 Omlægning af fodergræs – forbud.....	32
5. Kontrol af alternativer til pligtige efterafgrøder	32
Du skal angive, hvilke arter du har konstateret	33
5.1 Mellemafgrøder.....	34
5.2 Tidlig såning af vintersæd	35
5.3 Braklagte arealer	36
5.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer	38
5.5 Flerårige energiafgrøder	40

5.6	Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.....	41
6.	Kontrol af målrettet kvælstofregulering.....	45
	Du skal angiv hvilke arter du har konstateret.....	46
6.1	Høsttidspunkt og halmstriber.....	46
6.2	Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder	47
6.3	Såtidspunkt.....	47
6.4	Tilladte målrettede efterafgrøder	48
6.5	Spildfrø og ukrudt.....	49
6.6	Dækningsgrad ("trappemodell").....	49
6.7	Afgræsning og slæt	50
6.8	Destruktionstidspunkt	50
6.9	Gødning.....	51
6.10	Kontrol af målrettede efterafgrøder i majs	51
6.10.1	Er majs høstet?	52
6.10.2	Dækningsgrad ("trappemodell" for målrettede efterafgrøder i majs).....	54
6.10.3	Destruktionstidspunkt for målrettede efterafgrøder i majs	55
6.10.4	Øvrige forpligtelser, forbud m.m. for målrettede efterafgrøder i majs	55
7.	Kontrol af alternativer til målrettet kvælstofregulering.....	56
	Du skal angive, hvilke arter, du har konstateret.....	57
7.1	Mellemafgrøder.....	58
7.2	Tidlig såning af vintersæd	59
7.3	Braklagte arealer.....	60
7.4	Braklagte arealer langs vandløb og søer	61
7.5	Flerårige energiafgrøder	64
7.6	Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.....	65
8.	Kontrol af andet etableret virkemiddel end indberettet til frivillig målrettet kvælstofregulering	69
9.	Retsgrundlag.....	73
9.1	EU-regler	73
9.2	Danske regler	73
Bilag 1.	Mest almindelige tilladte efterafgrøder	74
Bilag 2.	Decimalskala for vækstudvikling i korn	76
Bilag 3.	Oversigt over konsekvens af manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer	77

1. Nyt siden sidst

1.1 Nyt siden 2024

- For at træne satellitterne i at genkende efterafgrøder skal du angive, hvilke arter du konstaterer i bemærkninger til observationerne for pligtige/husdyr og frivillige målrettede. Kapitel 4, 5, 6 og 7.
- Ny fremgangsmåde hvis ansøger under frivillig målrettet regulering har etableret et andet virkemiddel end indberettet. Kapitel 8.
- To nye observationer til anvendelse ved kontrol af græsudlæg i majs. Til anvendelse ved godkendelse og underkendelse af procentvis andel af hhv. græsstriber og majsrækker. Observationerne repræsenterer fortsat samlede arealstørrelser og ikke de faktiske græsstriber og majsrækker. Fremgangsmåde for kontrol derudover uændret. Afsnit 4.11 og 6.10.
- Ved tilføjelse af erstatningsarealer taget fra målrettet kvælstofregulering til anvendelse for manglende pligtige/husdyr kan du ikke længere se, om kravet for de pligtige bliver opfyldt. I stedet skal du se, om underskuddet forsvinder. Afsnit 3.5, delafsnit "Fremgangsmåde ved sagsbehandlingen", punkt 2 der beskriver kørsel af beregning 1, 2 og 3.
- Ny fremgangsmåde hvis ansøger har gødsket efterafgrøder. Afsnit 4.9 og 6.9.
- Opdateret beskrivelse af hvordan ikke-høstede arealer med majs skal håndteres ved kontrol af græsudlæg. Afsnit 4.11.1 og 6.10.1.
- Opdateret beskrivelse vedrørende observationer til efterafgrøder og alternativeres overlap med ikke-produktive elementer. Observationer behøves ikke at blive oprettet udenom småbiotoper, markkrat, 3-metersbræmmer eller GLM-landskabelementer. Disse fraregnes automatisk. Afsnit 3.11.
- Præciseringer og tilpasning af formuleringer for uændret fremgangsmåde samt mindre omstruktureringer gennem hele instruksen.

2. Baggrund

I 2025 er der fire forskellige efterafgrødeordninger:

- Pligtige efterafgrøder
- Husdyrefterafgrøder
- Målrettet kvælstofregulering – frivillig ordning
- Målrettet kvælstofregulering – obligatorisk ordning

I afsnittene nedenfor kan du læse en kort beskrivelse af baggrunden for de forskellige ordninger. Kontrollen beskrives i de efterfølgende afsnit.

2.1 Pligtige efterafgrøder

Alle jordbrugsvirksomheder, inklusiv de økologiske, er omfattet af kravet om pligtige efterafgrøder, undtagen:

- Virksomheder, som har et efterafgrødegrundareal på under 10 hektar
- Gartnerier, herunder væksthusegartnerier, frugtplantager, planteskoler og skovbrugsvirksomheder, hvor der ikke dyrkes landbrugsafgrøder

Dette gælder uanset, om virksomheden er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

Det samlede areal omfatter virksomhedens ejede (dyrkede) areal samt forpagtede og lejede arealer, men ikke bortforpagtede arealer, ved udgangen af planperioden 2024/2025 dvs. 31. juli 2025.

For virksomheder, der har udbragt organisk gødning svarende til mindst 80 kg N pr. ha (harmoniareal) i planperioden 2023/2024, skal arealet med pligtige efterafgrøder i planperioden 2025/2026 udgøre mindst 14,7 % af efterafgrødegrundarealet.

Hvis der er udbragt mindre end 80 kg N pr. ha (harmoniareal) i planperioden 2023/2024, skal der i planperioden 2025/2026 etableres pligtige efterafgrøder svarende til 10,7 % af efterafgrødegrundarealet.

Der kan i stedet for kravet om efterafgrøder anvendes alternativer, se afsnit 4.

Ansøger kan også opfylde efterafgrødekravet ved hjælp af opsparede efterafgrøder fra tidligere planperioder eller ved en nedsat kvælstofkvote (kvotefradrag). Dette er ikke en del af kontrolbesøget.

De pligtige efterafgrøder indberettes i Gødningskvote- og Efterafgrøder-skemaet (GKEA) og er ikke stedfaste. Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i GKEA til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har etableret et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde og eventuelt en konditionalitetssanktion.

Sanktionering for eventuel manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer vil blive foretaget af Team Kvælstof. Evt. konditionalitetssanktion behandles i Team KKO.

Økologer der opfylder kravet om at dyrke kulstoflagrende afgrøder ved at etablere efterafgrøder kan også benytte disse under efterafgrødeordningerne.

2.2 Husdyrefterafgrøder

Husdyrefterafgrøder blev indført i 2017. Formålet med husdyrefterafgrøderne er at kompensere for merudvaskningen af kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning. De er målrettet særlige områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning, og som afvander til et Natura 2000-område, eller hvor der er et indsatsbehov i forhold til kystvandopland. Kravet gælder for virksomheder med arealer i disse områder, der anvender en vis mængde organisk gødning, uanset om virksomheden er omfattet af en miljøgodkendelse eller ej.

Jordbrugsvirksomheder, der opfylder følgende, skal udlægge husdyrefterafgrøder i planperioden 2025/2026:

- Har over 10 ha efterafgrødegrundareal,

- Har arealer i oplande, hvor der er fastsat et husdyrefterafgrødekrav
- I planperioden 2023/2024 har udbragt 30 kg kvælstof eller derover fra organisk gødning pr. ha harmoniareal

En virksomhed, der ved planperiodens start er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom, er ikke omfattet af kravet om husdyrefterafgrøder.

Økologer der opfylder kravet om at dyrke kulstoflagrende afgrøder ved at etablere efterafgrøder kan også benytte disse under efterafgrødeordningerne.

Reglerne for husdyrefterafgrøderne følger reglerne for de pligtige efterafgrøder, og bliver administreret som et samlet krav, hvilket betyder, at de samme alternativer kan anvendes til at opfylde kravet til husdyrefterafgrøder. Det betyder også, at du ikke skal kontrollere husdyrefterafgrøderne særskilt, men at du skal kontrollere dem som pligtige efterafgrøder og sammen med disse.

2.3 Måltrettet kvælstofregulering – frivillig og obligatorisk ordning

Formålet med ordningen måltrettet kvælstofregulering er at sikre, at der sker en forbedring af miljøtilstanden i de kystnære farvande.

Ordningen er måltrettet områder, hvor der er behov for en kvælstofreducerende indsats. Måltrettede efterafgrøder og alternativer vil derfor kun ligge i udpegede kystvandoplande, hvor der er et indsatsbehov.

Ansøgere, som 1. februar 2025 var autoriserede økologer, eller omfattet af en ansøgning herom, kan ikke ansøge om frivillig måltrettet regulering, og er derfor heller ikke omfattet af krav om obligatoriske måltrettede efterafgrøder.

Ordningen skal i 2025 hente et indsatsbehov på ca. 3.500 tons kvælstof, hvilket svarer til ca. 365.000 ha efterafgrøder. Indsatsbehovet er i 2025 fordelt på 66 ud af de i alt 108 kystvandoplande.

De frivillige måltrettede efterafgrøder ansøges i FS og er stedfaste på markniveau.

De obligatoriske måltrettede efterafgrøder indberettes i GKEA og er ikke stedfaste, men skal ligge inden for kystvandoplandet, hvor de oprindeligt er indberettet.

Til de frivillige måltrettede efterafgrøder får ansøger tilskud til etablering af efterafgrøderne/alternativerne inden for kystvandoplande.

Ansøger får ikke tilskud til at etablere de obligatorisk måltrettede efterafgrøder.

I 2025 er der ikke blevet ansøgt til et tilstrækkeligt areal på den frivillige ordning. Det er i 2025 derfor et krav om obligatoriske efterafgrøder svarende til i alt 25.800 ha fordelt på 42 kystvandoplande.

For at leve op til det obligatoriske krav, kan ansøgeren vælge at:

- Etablere obligatoriske måltrettede efterafgrøder/alternativer i efteråret 2025
- eller
- Få reduceret bedriftens kvælstofkvote i planperioden 2025/2026, svarende til det areal, der mangler at blive etableret med efterafgrøder.

De efterafgrøder og alternativer som den enkelte ansøger har fået tilsagn om under den frivillige ordning, modregnes automatisk i bedriftens krav om obligatoriske efterafgrøder.

Måltrettede efterafgrøder og alternativer kan ikke samtidig benyttes til at opfylde krav om pligtige efterafgrøder eller husdyrefterafgrøder.

Tilskud til måltrettet kvælstofregulering kan kombineres med:

- Grundbetaling
- Ø-støtte
- Bio-ordningen varieret planteproduktion.

Tilskud til måltrettet regulering kan IKKE kombineres med:

- Arealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3.
- Bio-ordningen miljø- og klimavenligt græs

- Bio-ordningen økologisk arealstøtte
- Bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed
- GLM 10-arealer
- Økologisk arealtilskud
- Miljøordninger

3. Kontrol af efterafgrøder og alternativer

Ansøger kan opfylde kravet om efterafgrøder ved at etablere efterafgrøder eller bruge et alternativ. Herunder kan du læse om, hvordan du kontrollerer efterafgrøder og alternativerne.

3.1 Hvilken type efterafgrøde er det?

Når du kontrollerer efterafgrøder/alternativer, skal du kontrollere hele marken. Kan du godkende de etablerede efterafgrøder eller det anvendte alternativ, skal du oprette dertilhørende observationer.

I det følgende kan du se, hvilke observationer du skal benytte, afhængigt af, om du skal godkende efterafgrøder (afsnit 3.2) eller alternativer (afsnit 3.3).

3.2 Kontrol af efterafgrøder

Du godkender efterafgrøder, med observationerne, der fremgår af tabel 6.1, som også viser hvilke typer af efterafgrøder, de forskellige observationer godkender.

Observationerne tilføjer/godkender arealet med efterafgrøder, så de indgår i opgørelsen af det totale areal med godkendte efterafgrøder.

Tabel 6.1: Observationer og efterafgrødetyper.

Observation		Efterafgrødetype		
		Pligtige/ husdyrefterafgrøder	Frivillige målrettede	Obligatorisk målrettede
8.8.1	Efterafgrøde godkendt som obligatorisk målrettede			X
8.8.2	Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr	X		
8.8.3	Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede		X	

Du skal kun bruge observationerne 8.8.1, 8.8.2 og 8.8.3 i forbindelse med kontrol af efterafgrøder.

Er du på kontrol af alternativer til efterafgrøder, skal du bruge observationerne, der er beskrevet i afsnit 3.3 Kontrol af alternativer.

Bemærk, at observationerne ikke må overlappe, og du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene. Det vil sige, at hvis du har lavet et fradrag på marken, skal du klippe fradraget ud af observationen. Se hvordan i afsnit 3.13.

Ansøger skal have rådighed over arealet med pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og obligatoriske målrettede efterafgrøder 31. juli 2025.

Hvis ansøger udpeger pligtige/husdyr- eller obligatorisk målrettede efterafgrøder, som ligger udenfor arealet i ansøgers Fællesskema, og de kan godkendes, skal du benytte den relevante observation, du sædvanligvis benytter til at tilføje disse. Hvis de ikke kan godkendes, skal du benytte den relevante observation, du sædvanligvis benytter til underkendelse. Du

skal se dokumentation på ansøgers rådighed i form af en forpagtningsaftale eller lignende på arealerne udenfor fællesskemaet.

3.3 Kontrol af alternativer

Er du på kontrol af alternativer til Pligtige/husdyr efterafgrøder eller Målrettet regulering, skal du bruge observationerne, der fremgår af tabel 6.2 til at godkende arealet.

Tabel 6.2: Observationer til godkendelse af alternativer.

Alternativ	Observation til at tilføje alternativ til frivillige målrettede efterafgrøder	Observationer til at tilføje alternativ til obligatoriske målrettede efterafgrøder	Observationer til at tilføje alternativ til pligtige/husdyr efterafgrøder
Mellemafrøder	8.7.1	8.9.31	8.9.1
Tidlig såning af vintersæd	8.7.21	8.9.32	8.9.20
Braklagte arealer	8.7.16	8.9.35	8.9.15
Braklagte arealer langs vandløb og søer	8.7.11	8.9.34	8.9.10
Flerårige energiafgrøder	8.7.6	8.9.33	8.9.6
Blandinger med kvælstoffikserende arter	8.7.31	8.9.30	8.9.24

Hvis ansøger udpeger alternativer til pligtige/husdyr- eller obligatorisk målrettede efterafgrøder på arealer, som ligger udenfor arealet i ansøgers Fællesskema, og de kan godkendes, skal du benytte den relevante observation, du sædvanligvis benytter til at tilføje disse. Hvis de ikke kan godkendes, skal du benytte den relevante observation, du sædvanligvis benytter til underkendelse. Du skal se dokumentation på ansøgers rådighed i form af en forpagtningsaftale eller lignende på de arealer, som er beliggende udenfor ansøgers FS skema.

3.4 Generelt om kontrollen af efterafgrøder sået med udskudte/fleksible frister

Dette afsnit om kontrol af efterafgrøder omhandler ikke kontrol af efterafgrøder i majs. Læs mere om kontrol af efterafgrøder i majs i afsnit 4.11 for Pligtige/husdyrefterafgrøder og afsnit 6.10 for Målrettede efterafgrøder.

Der er forskellige frister for såning af efterafgrøder afhængig af artsvalg. Dertil om der bruges udskudte/fleksible frister. Læs afsnit 4.3 om såfrister for Pligtige/husdyrefterafgrøder og afsnit 6.3 om såfrister for Målrettede efterafgrøder.

Ansøger kan vælge at så Pligtige/husdyrefterafgrøder og Målrettede efterafgrøder med frist 20. august senere, mod at der kompenseres for det manglende kvælstofoptag ved et fradrag i kvælstofkvoten. For pligtige/husdyrefterafgrøder, kan der også kompenseres ved et fradrag i opsparede efterafgrøder i efterafgrødebanken. Seneste såfrist er 7. september. Ansøger skal indberette sådatoen i GKEA senest 10. september, hvis der bruges udskudte/fleksible frister.

Udskudt/fleksibel etablering gælder dog ikke for cikorie eller græsudlæg, som har såfrist den 1. august 2025.

Som en del af muligheden for udskudte/fleksible såfrister kan ansøger indberette sådatoer på dagsbasis for efterafgrøder. Forudsætningen er, at ansøger har benyttet præcisionsudstyr til positions- og datobestemt såning. Dertil indsendelse af dokumentation til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i form af SHAPE-filer (En SHAPE-fil er filer til lagring af geospatial data). Kontrollen heraf foretages af Team Kvælstof eller ifm. konditionalitetskontrol af Team KKO.

Den udskudte/fleksible sådato, der er indberettet i GKEA, fremgår af kontrolgrundlaget for de enkelte marker, se figur 6.1.

Kontrol - Følgende marker skal kontrolleres, ha								
A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
Marknr. ⌘	Afg. kode ⌘	Afgrøde ⌘	Kontrolårsag ⌘	Areal fra markkort ⌘	LDP-tilsagn ⌘	Areal med småbiotoper ⌘	Art 4 registrering ⌘	Så-tidspunkt ved sen etablering af efterafgrøder ⌘
MR1	1	Vårbyg	l	15,86			0	
MR2	310	Brak, sommerslåning	l	2,31			0	
MR3	4	Blanding af vårsæde arter	lm	5,50			0	2023-08-24
MR4	344	Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)	agl	0,30			0	
MR5	19	Majs til modenhed med græsudlæg	lm	3,60			0	
MR6	345	Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)	l	0,40			0	
MR7	10	Vinterbyg	lr	3,01			0	
MR8	596	Elefantgræs	al	2,46			0	
MR9	10	Vinterbyg	m	2,65			0	
MR10	19	Majs til modenhed med græsudlæg	m	2,32			0	

Figur: 6.1: Eksempel på tabellen "Følgende marker skal kontrolleres" i kontrolgrundlaget. Er der søgt om udskudt/fleksibel sådato, vil det fremgå af kolonne A9 jf. rød markering.

Kontrollen er den samme, uanset om ansøger har valgt kvotereduktion via udskudte/fleksible frister på dagsbasis eller i de tre intervaller.

Ansøgere, der ikke har præcisionsudstyr, vil fortsat søge indenfor de tre intervaller vist herunder:

Indberettet sådato 21. august – 24. august.

Indberettet sådato 25. august – 28. august.

Indberettet sådato 29. august – 7. september.

Du skal altid besigtige marker med udskudte såfrister. Det gælder også, hvis ansøger oplyser, at der ingen efterafgrøder er. Marker med udskudte såfrister skal kontrolleres efter trappemodellen. Du kan se kravene til dækningsgraden i afsnittene for de forskellige efterafgrødetyper under delafsnittene 'Dækningsgrad ("trappemodell")'.

Du skal altid spørge ansøger, om der er andre marker med efterafgrøder.

3.5 Erstatningsarealer for manglende pligtige/husdyrefterafgrøder

Baggrund for erstatningsarealer til manglende pligtige/husdyrefterafgrøder

Hvis ansøger er pålagt krav om pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer, men ikke har etableret nok, har ansøger ved den fysiske kontrol mulighed for at udpege godkendte efterafgrøder/alternativer fra målrettet kvælstofregulering som erstatning. Hvis ansøger gør dette, kan de pågældende efterafgrøder/alternativer ikke længere medregnes under målrettet regulering.

En sanktion for en manglende efterafgrøde/alternativ er ikke ens på de forskellige efterafgrødeordninger.

- Manglende pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer giver en bøde og eventuelt en KON-sanktion
- Manglende målrettede efterafgrøder og alternativer giver en sanktion i tilskuddet samt en kvotereduktion

Se mere i bilag 3 om konsekvens ved manglende etablering af efterafgrøder og alternativer.

Du kan desuden henvise ansøger til vejledningen om tilskud til målrettet kvælstofregulering, som kan tilgås via Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets hjemmeside. Her findes eksempler på beregning af sanktion.

Fremgangsmåde ved anvendelse af erstatningsarealer for manglende pligtige/husdyrefterafgrøder:

Når du underkender et areal med pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, skal du spørge, om ansøger vil udpege erstatningsarealer fra marker med målrettet regulering (MR). Hvis ansøger ikke er udtaget til kontrol af MR, skal du udvide kontrollen til MR. Du skal dog kun kontrollere de arealer, som ansøger udpeger som erstatningsarealer. De øvrige marker med MR skal du give besigtigelseskvitteringen ”4. Ikke besigtiget – andet”. Dertil skal du godkende dem med den observation du sædvanligvis ville bruge til godkendelse af efterafgrøder. Til sagsbehandler skal du skrive følgende bemærkning: ”MR ikke udtaget til kontrol. Ikke besigtigede MR marker er godkendt som indberettede”.

Fremgangsmåde ved sagsbehandlingen:

Hvis du har anvendt erstatningsarealer fra målrettede efterafgrøder (MR) til pligtige/husdyr, skal du, ved behandling af sagen i Kontrolopgaven:

1. Tilføje erstatningsarealerne fra MR i IMK.
2. Køre beregning 1,2,3 og se om underskuddet af de pligtige forsvinder.
3. Er kravet ikke opfyldt, skal du muligvis oprette en AKON, se afsnit 4.9.

Herefter afsluttes kontrolsagen med OK- eller høringsbrev.

Ansøger har mulighed for i sit høringssvar at tilkendegive, om de udpegede målrettede efterafgrøder skal anvendes som erstatning for de manglende pligtige efterafgrøder eller ej.

Du kan læse mere om konditionalitet (KON) på pligtige/husdyr efterafgrøder under afsnit 4.9. For oprettelse af AKON læs mere i Instruks 1, afsnit 2.14.

Erstatningsarealer

Vær opmærksom på følgende når du i arealkontrollen skal finde erstatningsarealer til manglende pligtige/husdyrefterafgrøder og -alternativer, samt hvis ansøger udpeger andre marker, hvor de er etableret, end hvor de er indberettet:

- Manglende pligtige/husdyrefterafgrøder kan kun erstattes af etablerede **efterafgrøder**
- Manglende pligtige/husdyr-alternativer af **én type** kan kun erstattes af etablerede alternativer af **samme type**.

Det betyder følgende:

- Muligt:
 - o Pligtige/husdyr **efterafgrøder** kan kun erstattes af etablerede **efterafgrøder**
 - o Pligtige/husdyr **mellemafgroeder** kan kun erstattes af etablerede **mellemafgroeder**
 - o Pligtig/husdyr **tidlig såning af vintersæd** kun erstattes af etableret **tidlig såning af vintersæd**
 - o Pligtige/husdyr **braklagte arealer** kan kun erstattes af etablerede **braklagte arealer**
 - o Pligtige/husdyr **braklagte arealer langs vandløb og søer** kan kun erstattes etablerede **braklagte arealer langs vandløb og søer**
 - o Pligtige/husdyr **flerårige energiafgroeder** kan kun erstattes etablerede **flerårige energiafgroeder**
 - o Pligtige/husdyr **blandinger med kvælstoffikserende arter** kan kun erstattes etablerede **blandinger med kvælstoffikserende arter**
- Ikke muligt:
 - o Pligtige/husdyr **efterafgrøder** kan ikke erstattes af nogle typer af etablerede alternativer
 - o Pligtige/husdyr **alternativer** kan ikke erstattes af etablerede efterafgrøder
 - o Pligtige/husdyr **alternativer** af én type kan ikke erstattes af etablerede alternativer af en anden type

3.6 Datoer – frister, destruktion og kontrolperioder

Frister for etablering og ophør af destruktionsforbud

Fristerne for etablering og ophør af destruktionsforbud for efterafgrøder og alternativer kan ses i tabel 6.3. Datoer for målrettede efterafgrøder, er de samme som for pligtige/husdyrefterafgrøder.

Tabel 6.3: Oversigt over frister i forhold til efterafgrøder/alternativer

Dato	Frist
2025	
1. januar	Frit for etablering af græsdække for braklagte arealer som alternativ til efterafgrøder
28. april	Frist for ansøgning om målrettet kvælstofregulering i Fællesskemaet.
Maj	Landbruger modtager tilsagnsbrev på målrettet kvælstofregulering.
Juni	Eventuelt obligatorisk krav (målrettet kvælstofregulering) beregnes og meldes ud.
Juli	Eventuelt krav om obligatorisk målrettet kvælstofregulering offentliggøres ved bekendtgørelse.
20. juli	Frist for etablering af mellemafgrøder.
31. juli	Frist for etablering af energiafgrøder.
1. august	Frist for etablering af visse efterafgrøder. Det gælder cikorie, græs, samt kornarter, som ikke er nævnt nedenfor ved fristen 20. august. Herudover må frøgræs fortsætte som efterafgrøde efter høst. Frist for alternativet efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter hvis cikorie og græs indgår i blandingen.
20. august	Frist for etablering af efterafgrøder bestående af korsblomstrede arter, vårbyg, stauderug, almindelig rug, hybridrug, havre, honningurt, klinte, morgenfrue og hjulkrone. Vær opmærksom på mulighed for fleksibel såfrist.
7. september	Frist for tidlig såning af vintersæd (vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticale), hvis dette skal anvendes som alternativ. Frist for fleksibel såfrist af efterafgrøder bestående af korsblomstrede arter, vårbyg, stauderug, almindelig rug, hybridrug, havre, honningurt, klinte, morgenfrue og hjulkrone. Frist for fleksibel såfrist ved alternativet Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter. Disse kan dog kun etableres i de tre intervaller og ikke på dagsbasis.
10. september	Frist for indberetning af pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder, målrettede efterafgrøder (obligatoriske), fleksible såfrister samt alternativer udlagt i 2025. Indberetningen skal ske i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA) 2025 i Tast Selv. Frist for ændring på målrettede kvælstofregulering (frivillige) i Fællesskemaet.
20. september	Mellemafgrøder må destrueres og der må etableres vintersæd.
20. oktober	Efterafgrøder må destrueres – dog undtaget udlægget i majs. Brak (herunder braklagte arealer langs vandløb og søer), der anvendes som alternativ, må destrueres. Dog må arealer med efterafgrøder eller brak, der indgår i tilskudsordninger og projekter om permanent udtagning, ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres, inden arealerne ekstensiveres permanent med tinglyst deklaration.
December	Start for udbetaling af grundbetaling og målrettet kvælstofregulering.
2026	
Januar – juni	Udbetaling af tilskud til målrettet kvælstofregulering.

1. februar	Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må destrueres. Dog må arealer med kvælstoffikserende efterafgrøder, der indgår i tilskudsordninger og projekter om permanent udtagning ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres, inden arealerne ekstensiveres permanent med tinglyst deklaration.
1. marts	Pligtige, husdyr- og målrettede efterafgrøder udlagt i majs må destrueres.

Kontrolperiode

Se Instruks 1, kapitel 6 for kontrolperioder og kontroltyper.

3.7 Gennemførsel og omfang af kontrol

Dette afsnit indeholder en kort gennemgang af, hvad du skal være opmærksom på i forbindelse med et kontrolbesøg. Læs mere i Instruks 1 om generel gennemførsel af kontrol.

Før kontrolbesøg:

- Opdater kontrolgrundlaget.
- Orienter dig i kontrolgrundlaget.
- Skal der kontrolleres flere forskellige efterafgrødeordninger?
- Skal der kontrolleres forskellige alternativer på sagen?
- Er der udskudte såfrister på sagen?
- Er der brugt efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter som alternativ til pligtige, husdyr- eller målrettede efterafgrøder?
- Er der efterafgrøder i majs og er hovedafgrøden høstet?
 - o Du kan forberede dig ved at se i kontrolopgaven om majsen er høstet. Se afsnit 4.11 (pligtige/husdyr) og 6.10 (målrettede). Hvis det ikke er angivet i kontrolopgaven skal du spørge ansøger.

På kontrolbesøget:

Indled med at spørge ansøger om:

- Hvor er efterafgrøderne/græsudlæg?
- Hvad der er udsået på marken?
- Hvor er alternativerne til de pligtige/husdyrefterafgrøderne og/eller målrettet regulering?
- Har du nedskrevet arealet efter fristen for indberetning 10. september?
- Er majsmarkerne høstet?
 - o Dette skal du også tjekke som en del af forberedelsen før kontrolbesøg.

Omfang af kontrollen af de forskellige ordninger

Pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer

Ved kontrolbesøget kan ansøger udpege andre marker til pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, end dem der fremgår af kontrolgrundlaget under "Følgende marker skal kontrolleres". Hvis du er på kontrol af pligtige/husdyr, skal du kun kontrollere og godkende en *arealstørrelse* svarende til det indberettede areal. Derfor skal du ikke nødvendigvis kontrollere alle marker, som ansøger udpeger til pligtige/husdyr eller hvilke er til kontrol for ordningen. Det betyder følgende:

- Hvis du *kan* godkende en arealstørrelse svarende til det indberettede areal, kan du stoppe kontrollen, selvom der er flere marker, hvor ansøger udpeger pligtige/husdyr eller hvilke er til kontrol for ordningen.
- Hvis du *ikke* kan godkende en arealstørrelse svarende til det indberettede areal, hvor ansøger udpeger marker til pligtige/husdyr, skal du også kontrollere de marker, der er til kontrol for ordningen, selvom ansøger fortæller, at de ikke er etableret.

Du kan se størrelsen af det indberettede og det konstaterede areal i kontrolopgavens fane "Efterafgrøder - resultat" under rullemenuen "Ordninger".

Målrettet regulering

Hvis du er på kontrol af målrettede efterafgrøder og alternativer, skal du kontrollere alle marker der fremgår af kontrolgrundlaget under "Følgende marker skal kontrolleres". Det gælder både de obligatoriske og de frivillige.

Målrettet regulering og erstatningsarealer for manglende pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer

Hvis du ikke er på kontrol af målrettede efterafgrøder og alternativer, men skal finde erstatningsarealer blandt disse til manglende pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, skal du kun kontrollere de marker ansøger udpeger. Se afsnit 3.5 for fremgangsmåde ved kontrol og behandling i Kontrolopgaven.

Fotodokumentation

Husk at du altid skal tage fotos, hvis du underkender efterafgrøder og græsudlæg. Der skal være fotos ned i efterafgrøden og ud over marken. Fotografierne skal være repræsentative for hele marken, og dokumentere årsagen til at de er blevet underkendt.

Ved afslutning af kontrolbesøget

Husk at gøre ansøger opmærksom på resultaterne af kontrollen. Vær gerne specifik på markniveau, hvis du kan. Nævn desuden, at resultaterne er foreløbige. Der kan forekomme andre kontroller, som kan påvirke den endelige afgørelse.

Ved afslutning af kontrolsagen

Efter sagsbehandling i kontrolopgaven skal du følge op på, om du skal oprette en høring på konditionalitet i forhold til pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer. Læs mere i afsnit 4.9.

For oprettelse af AKON, læs mere i Instruks 1, afsnit 2.14.

3.8 Force majeure

Hvis ansøger ønsker at påberåbe sig force majeure, fordi det ikke har været muligt at opfylde forpligtelserne for etablering af frivillige målrettede efterafgrøder eller alternativer, skal det foregå ved skriftlig henvendelse til Styrelsen. Ansøger kan ikke påberåbe sig force majeure mundtligt til dig i forbindelse med kontrollen.

Det er ikke muligt for ansøger at påberåbe sig eller få anerkendt force majeure for uopfyldte forpligtelser vedrørende etablering af pligtige, husdyr- samt obligatoriske målrettede efterafgrøder eller alternativer.

Hvis ansøger ved kontrolbesøget oplyser, at vedkommende har tænkt sig at søge force majeure, eller har søgt force majeure, skal du udføre kontrollen som du plejer. En eventuel ansøgning om force majeure vil blive behandlet i den efterfølgende sagsbehandling. Du skal derfor ikke udtale dig om det mulige udfald.

3.9 Minimumsstørrelse for arealer

Minimumsstørrelsen for arealer anvendt til efterafgrøder er 0,01 ha. Det gælder uanset hvilken type efterafgrøder, der kontrolleres.

3.10 Ikke-tilskudsberettigede arealer

Der er en række elementer og arealer, der ikke lever op til definitionerne af tilskudsberettigede arealer. De er derved ikke berettigede til grundbetaling eller bio-ordninger.

Konstaterer du følgende, kan der være tale om ikke-tilskudsberettigede arealer afhængigt af de nærmere omstændigheder:

- Menneskeskabte konstruktioner
- Arealer anvendt til anden aktivitet end landbrug, herunder opbevaring
- Ikke-tilskudsberettigede afgrøder og manglende plantedække
- Arealer under vand eller med vandforekomster
- Træer og skov
- Naturarealer uden landbrugsaktivitet
- Eksproprierede arealer

Listen er ikke udtømmende, og der kan være undtagelser. Læs mere i Instruks 2 kapitel 3 for en uddybende beskrivelse, samt om kontrol af ikke-tilskudsberettigede arealer.

Bemærk, at når du underkender ikke-tilskudsberettigede arealer, hvor der er indberettet efterafgrøder eller alternativer med en observation fra Instruks 2, skal du altid også benytte en observation, der underkender efterafgrøden/alternativet på samme areal.

Hvis du kun underkender et delareal inde i et ellers godkendt areal, se afsnit 3.13.

3.11 Småbiotoper, markkrat, 3-metersbræmmer og GLM-landskabselementer

Hvis der er småbiotoper, markkrat, 3-metersbræmmer og/eller GLM-landskabselementer på en mark, medregnes de ikke når ansøger indberetter et areal til efterafgrøder eller alternativer. De medregnes heller ikke i observationer du opretter til at godkende eller underkende efterafgrøder eller alternativer. Du behøver derfor ikke tegne efterafgrødeobservationer udenom småbiotoper, markkrat eller GLM-landskabselementer.

3.12 Oplagring/opbevaring

Ansøger må opbevare landbrugsprodukter og jordbearbejdningsmidler i op til et år på landbrugsarealer. Dog kan efterafgrøder ikke godkendes på det areal, der benyttes til oplagring/opbevaring, da dette medfører, at efterafgrøden destrueres. Hvis du på et areal med efterafgrøder konstaterer oplagring/opbevaring på over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK og i bemærkningsfeltet skrive, at det drejer sig om oplagring/opbevaring:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsforbuddet er ophørt (8.6.1)

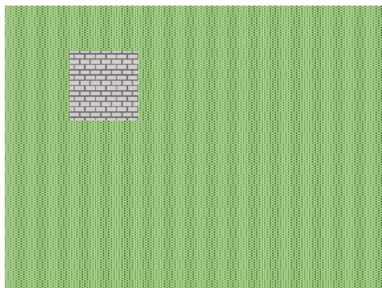
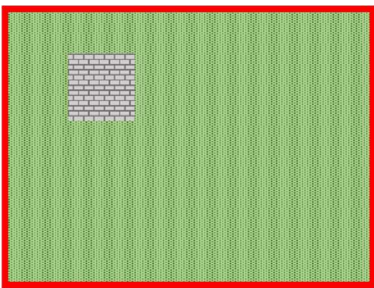
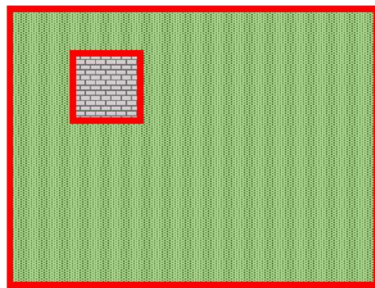
3.13 Observationer i IMK

Nedenfor kan du se eksempler på, hvordan du skal benytte observationerne til at tilføje/godkende og/eller underkende arealer i IMK. Du kan både klippe fradragsarealer ud af marker eller oprette observationer uden om dem. Der er forskellige metoder til at gøre dette i IMK. De er ikke alle vist i eksemplerne. Det vigtige er, at du ikke laver overlappende observationer, der både godkender og underkender et areal samtidig.

Klippe fradragsareal ud og underkende det med dobbeltobservation

Eksempel:

Du skal underkende menneskeskabt konstruktion beliggende på mark med godkendt efterafgrøder/alternativer.

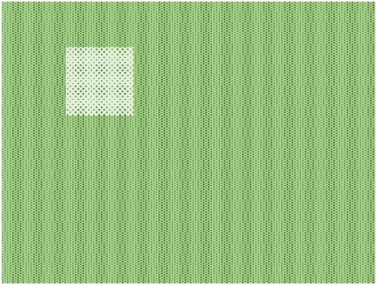
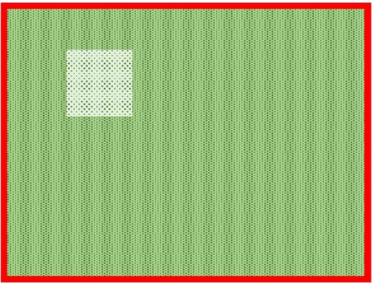
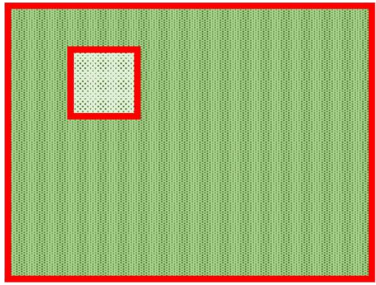
		
1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ, som kan godkendes, men en menneskeskabt konstruktion beliggende inde i marken skal fradrages.	2. Du opretter en observation, der tilføjer hele marken som godkendt efterafgrøde/alternativ.	3. Ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation" skal du underkende fradragsarealet, hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Herefter skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende samme fradragsareal med den menneskeskabte konstruktion med en relevant dobbeltobservation (3.x.x).

Figur 6.2: Eksempel 1 – Sådan underkender du et fradragsareal.

Klippe fradragsareal ud og underkende det med dobbeltobservation

Eksempel:

Du skal underkende et delareal, hvor efterafgrøder ikke er etableret beliggende på mark med godkendte efterafgrøder/alternativer.

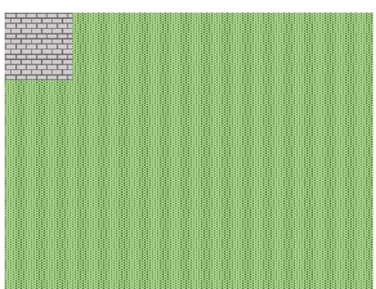
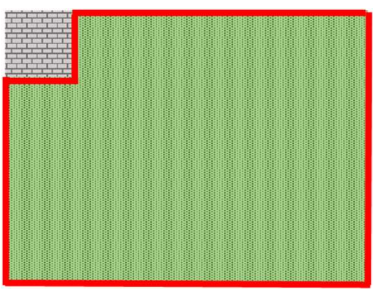
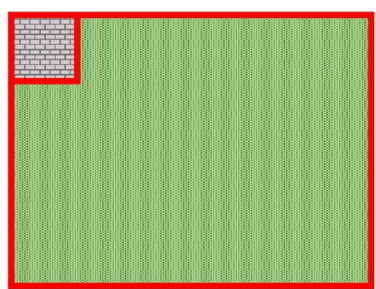
		
1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ, som kan godkendes, men på et delareal beliggende inde i marken er der ikke etableret efterafgrøde/alternativ.	2. Du opretter en observation, der tilføjer hele marken som godkendt efterafgrøde/alternativ.	3. Ved hjælp af funktionen "Opret observation inden i anden observation" skal du underkende fradragsarealet, hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x).

Figur 6.3: Eksempel 2 – Sådan underkender du et fradragsareal.

Godkende areal udenom fradragsareal og underkende fradragsareal med dobbeltobservation

Eksempel:

Du skal underkende menneskeskabt konstruktion beliggende i kanten af mark med godkendt efterafgrøder/alternativer.

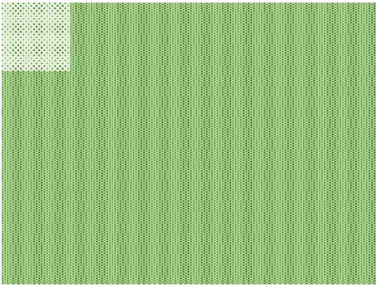
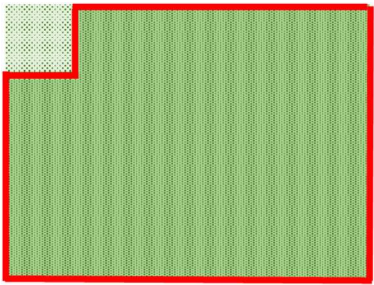
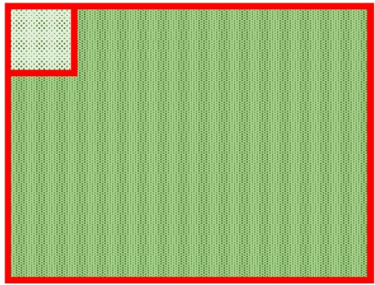
		
1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ, som kan godkendes, men en menneskeskabt konstruktion beliggende i kanten af marken skal fradrages.	2. Du opretter en observation, der tilføjer den del af marken, der kan godkendes som efterafgrøde/alternativ udenom fradragsarealet.	3. Du skal underkende fradragsarealet, hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Du skal oprette observationen omkring fradragsarealet. Herefter skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende samme fradragsareal med den menneskeskabte konstruktion med en relevant dobbeltobservation (3.x.x).

Figur 6.4: Eksempel 3 – Sådan underkender du et fradragsareal.

Godkende areal udenom fradragsareal og underkende fradragsareal

Eksempel:

Du skal underkende et delareal, hvor efterafgrøden/alternativet ikke er etableret beliggende i kanten af mark med godkendt efterafgrøde/alternativ.

		
1. Du har kontrolleret efterafgrøde/alternativ, som kan godkendes, men på et delareal beliggende i kanten af marken er der ikke etableret efterafgrøde/alternativ.	2. Du opretter en observation, der tilføjer den del af marken, der kan godkendes som efterafgrøde/alternativ udenom fradragsarealet.	3. Du skal underkende fradragsarealet, hvor der ikke er etableret efterafgrøde/alternativ med relevant observation (8.x.x). Du skal oprette observationen omkring fradragsarealet.

Figur 6.5: Eksempel 4 – Sådan underkender du et fradragsareal.

Du kan finde mere information om oprettelse af observationer i den tekniske guide, som du finder på kontrolportalen under Kontrol-Areal.

3.14 Høring, selvom der ikke er underkendelse

Grundet afrundingsregler kan du opleve, at det i kontrolopgaven fremgår, at der underkendes arealer med efterafgrøder, selvom du ikke har underkendt noget. Det vil ofte dreje sig om arealstørrelser på mellem hundrede til et par hundrede m². Dette vil resultere i en høring.

Bemærk at fremgangsmåden beskrevet her ikke må anvendes, hvis underkendelsen skyldes, at du har opdelt en mark. Har du konstateret, at en mark skal opdeles, skyldes det en fejl i ansøgningen. I sådanne tilfælde er det korrekt at kontrolopgaven danner en høring.

I fanen "Efterafgrøder - resultat" i kontrolopgaven er der mulighed for, at vinge af i feltet "Godkendt, underskud skyldes afrunding". Se figur 6.6. Herved vil der ikke dannes høring på marken. Feltet må udelukkende bruges, når du har godkendt hele marken til efterafgrøder med en observation, der godkender. Kontakt Vagttelefonen, hvis du er i tvivl.

	Indberettet	Konstateret	Underskud	Høring (ja/nej)	Godkendt, underskud skyldes afrunding	Initialer
Efterafgrøder				☐ Ja ☐ Nej	☐	
Efterafgrøder N-fikserende				☐ Ja ☐ Nej	☐	
Mellemafgrøder				☐ Ja ☐ Nei	☐	

Figur 6.6: I fanen "Efterafgrøder – resultat" er der mulighed for at forhindre, at der foretages høring, hvor afrundingsreglerne har underkendt mindre arealer med efterafgrøder, der er tilføjet som godkendte.

3.15 Guide: Se hvilke marker, der anvendes til at opfylde GLM 10-kravet

Arealer, der anvendes til GLM 10, kan ikke samtidig anvendes til "Brak" og "Brak langs vandløb og søer" som alternativer til pligtige/husdyrefterafgrøder. Der er dog ikke noget, der forhindrer ansøger i at indberette arealer til begge dele. Se afsnit 5.3 og 5.4.

Nedenfor vises hvordan du tjekker, om en mark er indberettet til at opfylde GLM 10-kravet.

1. Tjek om kontrolårsag 8 fremgår under "**Ansøgte kontrolårsager**" i kontrolgrundlaget. I så fald er ansøger underlagt GLM 10-kravet, og kan have marker indberettet til opfyldelse heraf.

Ansøgte kontrolårsager

abehjlm8£

Skal kontrolleres

lm

2. Åbn "Genveje" (A) og derefter "FS Accepteret ansøgning sidste" (B)

Genveje

INFO (KAN OPDATERES)

Kontrolgrundlag

INFO

FS Accepteret ansøgning sidste

A

B

3. Et nyt vindue åbner, hvor du skal klikke på "Åbn ansøgningsskema"

Tilsagn Økologi Efterafgrøder Konditionalitet Åbn Ansøgningsskema

4. Et nyt vindue åbner, hvor du skal vælge fanen "Konditionalitet"

Bedriftens ejendomme Måltrettet regulering Konditionalitet Økologi - markplan Bio-ordninger

5. Klik på "Udregning af GLM10-kravet"

Udregning af GLM7-kravet Udregning af GLM10-kravet Omdriftsarealer under biodiversitet og bæredygtighed

6. Rul ned til "Markplan for GLM10" (A) og markér i feltet "Vis kun marker, som indgår i GLM10" (B). Under kolonnen "Mark" (C) fremgår de marker, der anvendes til at opfylde GLM 10-kravet.

A **Markplan for GLM10**

Viser elementer pr side **B** ☒ Vis kun marker, som indgår i GLM10

Fra siden "Markplan og grundbetaling"		Arealer, som indgår i beregningen af GLM10							
		3 meter bræmmer							
C Mark	Afgroede	Samlet GLM10-areal for marken	Areal	Frameld, f.eks. grundet afgræsning ☐ (alle)	Mark-bræmmer	Markkrat	Brak	GLM-søer og vand-huller	GLM-fortids-minder

4. Kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder

Kontrolårsag m

Pligtige/husdyrefterafgrøder udlagt i 2025 hører til planperioden 2025/2026.

Kontrollen af pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer indebærer kontrol af etableringen heraf, som er indberettet i Gødningskvote og Efterafgrøde-skemaet (GKEA) i Tast Selv. Ansøger har indberettet på markniveau.

Ansøger kan frit vælge at udlægge efterafgrøderne eller alternativerne på andre marker end indberettet.

Ansøger kan nedskrive sit areal med efterafgrøder og/eller alternativer efter 10. september, og indtil kontrollen varsles eller påbegyndes.

Manglen af én type virkemiddel kan ikke opvejes af en anden type

Hvis ansøger har udlagt mere end indberettet af en type virkemiddel – for eksempel efterafgrøder, så opvejer det ikke, hvis ansøger har udlagt mindre end indberettet af en anden type virkemiddel - for eksempel alternativer.

Du skal ikke kontrollere mere end indberettet.

Rådighed

Når du kontrollerer pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer, er der ikke krav om, at ansøger d. 28. april 2025 har rådighed over de arealer, som er indberettet i GKEA 25.

Ansøger kan anvende et areal til pligtige/husdyrefterafgrøder, selvom arealet først er kommet til bedriften efter 28. april 2025, enten som følge af forpagtning eller tilkøb. Det skyldes, at kravet om hvor stort et areal der skal udlægges med efterafgrøder, følger planperioden 2023/2024. Kravet beregnes på baggrund af ansøgers markplan i GKEA pr. 31/7 2025.

Der er krav om, at ansøger d. 31. juli 2025 har rådighed over de arealer, som er indberettet i GKEA 25. Du skal derfor være opmærksom på, at ansøger ikke kan indberette efterafgrøder udlagt på arealer, som ansøger har erhvervet eller forpagtet efter d. 31. juli. Det er afgiver, som har ret til at anvende disse efterafgrødearealer. Det vil sige, at ansøger ikke kan bruge efterafgrøder på disse arealer til erstatning ved underkendelse af efterafgrøder på arealet indberettet i GKEA.

Arealer kan ikke anvendes som Pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, hvis de ikke er indberettet som sådan i GKEA senest 10. september i indeværende år.

Værd at vide inden kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer

Du skal begynde kontrollen med at bede ansøger om at udpege på hvilke marker, der er pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer.

Læs om alternativer i kapitel 5.

Hvis du i forbindelse med kontrollen konstaterer, at der på bedriften er foretaget jordbearbejdning eller sket en omlægning af fodergræs udenfor de tilladte perioder, skal du også registrere dette. Læs mere i afsnit 4.12 om jordbearbejdning og afsnit 4.13 om omlægning af fodergræs.

Du skal angive, hvilke arter du har konstateret

Kontrollen skal bidrage til at træne satellitterne i at genkende efterafgrøder. Det betyder, at du skal notere de arter, du konstaterer ved kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder, mellemafgrøder, efterafgrøder med kvælstoffikserende arter og tidlig såning af vintersæd. Det gælder både for arealer du godkender og underkender.

Du skal angive arterne i en bemærkning til den anvendte observation. Du skal indtaste et hashtag (#) foran de konstaterede arter.

Eksempel 1:

Du konstaterer, at der er udsået en blanding af olieræddike og gul sennep som pligtige/husdyr efterafgrøder. Du godkender arealet med observationen:

- Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:
olieræddike, gul sennep

Eksempel 2:

Du konstaterer, at der er udsået en blanding af olieræddike, gul sennep og blodkløver som pligtige/husdyr efterafgrøder. Da blandingen indeholder en kvælstoffikserende art, underkender du arealet med observationen:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:
blodkløver (kvælstoffikserende), olieræddike, gul sennep

4.1 Høsttidspunkt og halmstriber

Det er ikke et krav, at hovedafgrøden er høstet, når du skal kontrollere pligtige/husdyrefterafgrøder. Læs mere om kontrollen af græsudlæg i majs i afsnit 4.11.

Hvis hovedafgrøden ikke er høstet, så skal det være tydeligt, at efterafgrøden er etableret og lever op til dækningsgraden.

Hvis du kan godkende efterafgrøden til pligtige/husdyrefterafgrøder, selvom hovedafgrøden ikke er høstet, skal du gøre dette. Se afsnit 4.6.

Halmstriber

Er afgrøden høstet, men halmen ikke fjernet, og efterafgrøden mellem halmstriberne kan godkendes, skal du også godkende de arealer, hvor halmen ligger. Det betragtes som almindelig dyrkningspraksis, at der i forbindelse med høst ligger halm på et areal, og at efterafgrøden under halmen forventes at være etableret på samme vis som på arealerne mellem halmstriberne.

4.2 Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder

Hvis ansøger har angivet marker med pligtige/husdyr efterafgrøder, men der ikke er etableret efterafgrøder på arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Husk, at du skal tage fotos, når du underkender et areal.

Konditionalitet på pligtige/husdyrefterafgrøder

Kravet om etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer er omfattet af reglerne om konditionalitet (LF-krav 2.13).

Hvis ansøger ikke lever op til kravet om pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer, kan det resultere i en konditionalitetssanktion.

Du skal kontrollere de pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer og øvrige efterafgrøder færdig.

Læs mere om, hvorvidt der er tale om en overtrædelse af konditionalitetskravene om etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder eller alternativer i afsnit 4.9 og Instruks 1, afsnit 2.14.

4.3 Såtidspunkt

Nedenfor fremgår den generelle såfrist for efterafgrøder samt muligheder for udskydelse for visse typer. Oversigten viser ikke hvilke afgrøder, der udelukkende må etableres på disse frister, men giver dig et overblik over alle arterne, ansøger kan bruge til etablering af sine efterafgrødearealer.

1. august 2025:

Inden for denne såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder kan der benyttes følgende:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Cikorie
- Korn
- Rent græs uden kløver

Se oversigt i bilag 1, tabel 1.

20. august 2025 (senest 7. september med udskudt såfrist):

Inden for denne såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder kan der benyttes følgende:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Almindelig rug
- Stauderug
- Hybridrug
- Havre
- Vårbyg

Se oversigt i bilag 1 tabel 2.

7. september 2025 (udskudt såfrist):

Ansøger kan vælge at så sine efterafgrøder frem til 7. september mod at få en kvotereduktion eller en reduktion af opsparede efterafgrøder i efterafgrødebanken for de efterafgrøder, der har såfrist 20. august, og er sået herefter. Se oversigt i Bilag 1 tabel 2.

Den udskudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA og vises i kontrolgrundlaget, se figur 6.1.

Du kan læse mere om kontrol af fleksible/udskudte såfrister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrøden er sået efter etableringsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Vær opmærksom på at frøgræs, hvoraf der skal høstes frø året efter, ikke kan godkendes som pligtige/husdyrefterafgrøder. Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde, kan dog godkendes.

Efterafgrøder bestående af græs udsået i vintersæd i efteråret 2024 kan tælle med som pligtige/husdyrefterafgrøder i 2025.

4.4 Tilladte pligtige/husdyrefterafgrøder

Følgende efterafgrødetyper kan bruges som pligtige/husdyrefterafgrøder:

- Korsblomstrede afgrøder, f.eks. olieræddike og gul sennep, eventuelt som blanding
- Korn
- Rent græs uden kløver
- Honningurt
- Cikorie
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Se også de mest almindelige arter i Bilag 1, tabel 1 og tabel 2.

I tabel 6.4 kan du se hvilke afgrøder, der må etableres henholdsvis den 1. august og frem til den 20. august. Tabellen viser ikke hvilke afgrøder, der udelukkende må etableres på disse frister, men giver dig et overblik over alle arterne, ansøger kan bruge til etablering af sine efterafgrødearealer.

Tabel 6.4: En oversigt over hvilke efterafgrødetyper, der skal være sået hvornår.

Dato	1. august	20. august*
Efterafgrødetype	Rent græs uden kløver Korsblomstrede afgrøder Korn Honningurt Cikorie Klinte Hjulkrone Morgenfrue	Korsblomstrede Honningurt Almindelig rug Stauderug Hybridrug Havre Vårbyg Klinte Hjulkrone Morgenfrue

* Senest 7. september med udskudt såfrist

Efterafgrøder, der sås i en hovedafgrøde, skal sås i korn eller en afgrøde med tilsvarende høsttidspunkt. Det gælder for både renbestand og blandinger.

Det er tilladt at udså græsudlæg i majs.

Det er ikke tilladt at have pligtige/husdyrefterafgrøder i roer eller andre afgrøder med sent høsttidspunkt.

Etableringen af efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Efterafgrøderne må både sås før, under eller efter høst, indenfor etableringsfristerne.

Ikke-tilladte arter, bortset fra kvælstoffikserende arter (se afsnit 4.5), må gerne være til stede på et areal med efterafgrøder. De kan dog ikke medregnes, når du kontrollerer dækningsgraden ud fra en trappemodellen.

Hvis de tilladte efterafgrødearter opfylder kravet til dækningsgrad for pligtige/husdyrefterafgrøder, skal du godkende marken med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Hvis det er tydeligt, at der er etableret en vinterafgrøde, og der er tydelige sprøjtespor og evt. spor efter udkørsel af gødning, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke etableret (8.2.2)

Du skal skrive i bemærkningen til observationen, at ansøger har etableret vintersæd.

Husk fotodokumentation der tydeligt viser afgrøden, sprøjtespor samt eventuel udkørt gødning. Fotos skal dække hele marken.

4.5 Spildfrø og ukrudt

Planter af spildfrø bestående af tilladte efterafgrødearter skal indgå i vurderingen af dækningsgraden sammen med de såede efterafgrøder. Spildfrø af ikke-tilladte efterafgrøder samt ukrudt kan ikke indgå i vurderingen af dækningsgraden. Læs mere i afsnit 4.6 om kontrol af dækningsgraden.

Det er et krav, at der aktivt er foretaget etablering af efterafgrøder. Består efterafgrøden alene af spildfrø af godkendte arter og/eller ikke-tilladte arter, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Angiv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, at der udelukkende er fundet spildfrø. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 4.

Bemærk, at kvælstoffikserende arter ikke er tilladt på en mark, der ikke er indberettet som alternativet efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter. Et areal skal derfor underkendes, hvis der er tegn på at de kvælstoffikserende arter er etableret eller jævnt dækkende på arealet. Dette gælder også selvom dækningsgraden er opfyldt af ikke-kvælstoffikserende godkendte arter og spildfrø af tilladte efterafgrødearter.

Hvis du ved kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder konstaterer kvælstoffikserende arter, skal du anvende følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Angiv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilke af disse der er kvælstoffikserende. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 4.

4.6 Dækningsgrad ("trappemodel")

Efterafgrøden skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodel, se tabel 6.5. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrøden ved at tilføje den med følgende observation:

- Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Tabel 6.5: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt.

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	Ved såfrist 20.august	Ved såfrist 24.august	Ved såfrist 28.august	Ved såfrist 7. september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Vær opmærksom på, at kravene til godkendelse af efterafgrøder i majs ikke følger ovenstående trappemodell. Læs mere i afsnit 4.11.

Hvis dækningsgraden ikke er tilstrækkelig for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

• Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)	hvis krav er 0 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11)	hvis krav er 5 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2)	hvis krav er 10 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.4.5)	hvis krav er 15 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6)	hvis krav er 20 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20 % (8.4.7)	hvis krav er 25 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25 % (8.4.8)	hvis krav er 30 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30 % (8.4.9)	hvis krav er 35 %
• Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35 % (8.4.10)	hvis krav er 40 %

OBS:

Du skal underkende hele arealet, der ikke lever op til trappemodellen, med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet.

Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Alle delarealer, der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9.

Se ”Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder”, hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder billedbogen på Arealkontrolportalen.

4.7 Afgræsning og slæt

Det er tilladt at afgræsse, afpudse og tage slæt på arealer med pligtige/husdyrefterafgrøder, så længe plantedækket ikke tager skade, og efterafgrøden stadig har en tilstrækkelig dækningsgrad.

Hvis du konstaterer, at plantedækket ikke er tilstrækkeligt på grund af afgræsning, afpudsning eller slæt, skal du underkende arealet ned til 100 m² ved brug af dækningsgradsobservationer beskrevet i afsnit 4.6.

4.8 Destruktionstidspunkt

Pligtige/husdyrefterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2025. Det gælder uanset etableringsdatoen. Dog må arealer med efterafgrøder, som indgår i tilskudsordninger og projekter om permanent udtagning ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres, inden arealerne ekstensiveres permanent med tinglyst deklaration.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsforbuddets ophør, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsforbuddet er ophørt (8.6.1)

Du skal også bruge denne observation, hvis du konstaterer vintersæd, der er sået før 20. oktober på arealet.

Bemærk, at forbuddet mod destruktion af græsudlæg i majs ophører senere (Se afsnit 4.11) samt alternativet efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter (se afsnit 5.6).

4.9 Konditionalitet (KON) på pligtige/husdyrefterafgrøder

I 2025 skal der som hovedregel ikke oprettes AKON på de pligtige/husdyrefterafgrøderne. Dette skyldes at reglerne omkring kontrol af efterafgrøder i plantedækkebekendtgørelsen (som vedrører pligtige/husdyrefterafgrøder) og konditionalitetsbekendtgørelsen (som vedrører plantedækket) er forskellige.

- **Arealkontrollen** kontrollerer, om ansøger har etableret pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer svarende til det indberettede.
- **Konditionalitetskontrollen** kontrollerer, om ansøger har etableret efterafgrøder og alternativer svarende til kravet.

Modsat Arealkontrollen, forholder Konditionalitetskontrollen sig ikke til, hvilken ordning, der er tale om for de etablerede efterafgrøder og alternativer. Konditionalitetskontrollen forholder sig blot til om plantedækket opfylder kravet. Kravet kan desuden ofte være højere end det indberettede, da den resterende andel opfyldes ved kvotenedsættelse, hvilket ikke er en del af Arealkontrollen.

Konditionalitetskontrollen er derved bredere end arealkontrollen. Derfor er omfanget af arealkontrollen i de fleste tilfælde ikke tilstrækkelig til at fastslå en overtrædelse af konditionalitetsreglerne.

Du skal derfor som hovedregel ikke oprette AKON, når du er ude på en efterafgrødekontrol. Den eneste undtagelse er, hvis du ved kontrol af efterafgrøder, observerer åbenlyse overtrædelser af pligtige/husdyrefterafgrøder.

Ansøger skal efter konditionalitetskravet "LF 2.13 Etablering af plantedække" vedrørende pligtige/husdyrefterafgrøder leve op til:

- et krav om 14,7% efterafgrødegrundareal, når de i planperioden 2022/2023, har udbragt mindst 80 kg N pr. ha (harmoniareal).
- et krav om mindst 10,7% efterafgrødegrundareal, når de har udbragt mindre end 80 kg N pr. ha (harmoniareal) i planperioden 2022/2023.

Før du opretter en AKON skal du kontakte Vagttelefonen.

Du kan læse mere om AKON i Instruks 1, afsnit 2.14. Du kan finde vejledning på Arealkontrolportalen.

4.10 Gødning

Efterafgrøderne har ikke nogen kvælstofnorm, og det er ikke muligt at gøde efterafgrøder med kvælstofholdig gødning og samtidig overholde gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler. Husdyrgødning, anden organisk gødning eller bioaske må ikke tildeles efterafgrøder. Det er tilladt at tildele kunstgødning til efterafgrøder, men perioden, hvor kvælstofholdig kunstgødning ikke må udbringes, gør, at tildelingen ikke kan lade sig gøre i praksis. Derfor må ingen kvælstofholdige gødninger tildeles efterafgrøder, men det er tilladt at tildele ikke-kvælstofholdig kunstgødning.

Efterafgrøder der er gødsket kan dog fortsat godkendes til efterafgrødeordningen, såfremt alle øvrige forpligtelser er opfyldt, men du skal orientere kommunen om overtrædelsen. Du skal derfor følge nedenstående uanset om du sender et hørings- eller OK-brev.

Hvis du konstaterer, at et areal med efterafgrøder er gødsket, skal du dokumentere det og sende fotos til kommunen. Du skal benytte brevskabelonen der ligger på Arealkontrolportalen under: [Styrelsens internet](#) → [Fagligt](#) → [Arealportal](#) → [Kontrol - Areal](#) → [Andre dokumenter](#).

Du skal sende brevet via mail til kommunen via sikker mail og sætte ansøger på som cc-modtager. Skriv "Til landbrugssagsbehandlerne" øverst i mailen, så den lettere kan fordeles til de rette medarbejdere i kommunen. Mailen skal du journalisere på kontrolsagen i Sagsbehandlerportalen.

I brevet til ansøger skal du til sidst i brødteksten under afsnittet "Resultat af kontrollen på stedet" indsætte følgende:

"Vi har konstateret, at du har gødsket mark [indsæt marknummer/numre], hvilket kan være en overtrædelse af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4 eller § 9, som kommunerne har tilsynspligten med. Vi har derfor orienteret [indsæt navn på kommune]."

4.11 Pligtige efterafgrøder i majs

Ansøger kan etablere efterafgrøder som græsudlæg i majs.

Pligtige/husdyrefterafgrøder i majs skal kontrolleres efter høst af hovedafgrøden. Efterafgrøden skal kontrolleres ud fra trappemodellen for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs som du finder i afsnittet "Dækningsgrad ("trappemodell" for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs)" længere nede.

Bemærk at kontrollen af pligtige/husdyrefterafgrøder i majs har sin egen trappemodell. Det er vigtigt, at du bruger denne, da den adskiller sig fra trappemodellen, der anvendes for de øvrige typer af efterafgrøder, der ikke udlægges i majs.

Pligtige/husdyrefterafgrøder i majs må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 1. marts 2026. Destruktionsforbuddet er en del af kontrollen. Se afsnittet "Destruktionstidspunkt for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs" længere nede.

Du kan se om majs er høstet i kontrolopgaven i skemaet "Markplan - areal", som du finder i menuen "Markplaner". I skemaet er der kryds i "Ja" eller "Nej" afhængigt af, om majs er høstet eller ej. Se figur 6.7. For at indlæse data i kontrolopgaven skal du køre beregningen "3. Konsekvensberegning".

Data leveres d. 30/10, 13/11, 27/11 og 11/12. Hvis datoerne ændres, meldes det ud af Team Kontrol & Support.

Der kan være marker, for hvilke satellitten ikke kan konstatere, hvorvidt majs er høstet eller ej. I så fald vil boksene med ☐ Ja ☐ Nej have en rød markeret linje omkring sig. I sådanne tilfælde vil der aldrig komme et satellitresultat, som du skal afvente.

Marknummer ↑↓	Areal indtegnet på markkort ↑↓	Markbloksnummer ↑↓	Markblokkens tilskudsprocent				Ansøgt stivelseskartofler areal ↑↓	Fradrag GB, konstateret ved fysisk kontrol ↑↓	Konstateret areal tilskudsberettiget til grundbetaling ↑↓	Afgrøde		
			Ansøgt procent ↑↓	Konstateret procent ↑↓	Ansøgt GB areal ↑↓	Grundbetaling til projektareal (Art 4.4.c) ↑↓				Ansøgt ↑↓	Konstateret ↑↓	Majs Høstet (ja/nej) ↑↓
						☐ Ja ☐ Nej						☐ Ja ☐ Nej

Figur 6.7: Under "Markplan - areal" fremgår det, om majs er høstet eller ej. Det ses ved et kryds i henholdsvis "Ja" eller "Nej" i kolonnen "Majs Høstet (ja/nej)" i højre side.

4.11.1 Er majs høstet?

Herunder kan du læse, hvordan du på kontroltidspunktet skal forholde dig til marker hvor:

- Majs er høstet
- Majs ikke er høstet
- Majs ikke er høstet på et delareal

Majs er høstet på kontroltidspunktet

Hvis majs er høstet skal du besigtige hele arealet og benytte den relevante observation beskrevet i afsnittet "Dækningsgrad ("trappemodell" for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs)" længere nede.

Græsudlæg i majs skal opfylde trappemodellen vist i tabel 6.6. For at hele marken kan godkendes efter trappemodellen, skal dækningsgraden være overholdt for hele marken, og ikke kun for græsstriberne der er sået mellem majsrækkerne. Det vil sige, at den "bare" stribe hvor majs har stået, skal indgå i vurderingen som bar jord.

Du skal udføre kontrollen gennem følgende trin:

1. Først skal du trække arealer med kørespor, oversvømming samt hvor der ikke er blevet etableret græsudlæg fra det samlede markareal. Du skal benytte observation 8.2.2 til dette.
2. Derefter skal du trække arealer hvor græsudlægget ikke lever op til dækningsgraden fra det samlede markareal. Du skal vurdere dækningsgraden ud fra trappemodellen i afsnit 4.11.2 og benytte den observation der er relevant for det pågældende kontroltidspunkt.
3. Nu skal du vurdere resten af marken som en helhed. Du skal bedømme, hvor stor en del af marken græsstriberne udgør. Derefter om striberne lever op til trappemodellen. Er dette tilfældet, skal du godkende den procentvise del af marken der opfylder trappemodellen. Den øvrige del skal du underkende.

At dækningsgraden for marken (fratrullet ikke-landbrug samt delarealer med for lav dækningsgrad/ingen etablering) skal vurderes som en helhed, betyder, at du ikke skal placere godkendende og underkendende observationer "i striber" langs majsrækkerne og græsstriberne. I stedet skal du benytte to observationer der udgør en samlet arealstørrelse svarende til den procentvise del du henholdsvis godkender og underkender:

På den procentvise del du godkender skal du benytte følgende observation:

- Græsudlæg i majs godkendt som pligtige/husdyr – Observationens størrelse svarer til godkendt areal (8.8.12)

På den procentvise del du underkender skal du benytte følgende observation:

- Græsudlæg ikke etableret – Observationens størrelse svarer til underkendt areal (8.2.3)

Hvis dækningsgraden er så høj, at hele marken (fratrullet ikke-landbrug samt delarealer med for lav dækningsgrad/ingen etablering) kan godkendes, skal du ikke benytte de to ovennævnte observationer. Du skal i stedet benytte følgende observation:

- Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Eksempel

Hvis kontroltidspunktet kræver, at der skal være 20 % dækning: Majsrækkerne optager halvdelen af arealet og efterafgrøden, sået mellem majsrækkerne, optager den anden halvdel.

- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på 40 %, skal du godkende hele marken (observation 8.8.2).
- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på 20 %, hvor der er efterafgrøde, skal du godkende halvdelen af marken. I denne situation skal du godkende den ene halvdel som pligtige/husdyr efterafgrøde (observation 8.8.12), den anden halvdel skal du underkende som ikke etableret (observation 8.2.3).*
- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på under 20 %, hvor der er efterafgrøde, skal du underkende hele marken (observation 8.4.6).

Bemærk, at græsstriber og majsrækker ikke nødvendigvis er lige bredde i alle tilfælde. Du kan opleve situationer, hvor majsrækkerne optager mere end halvdelen af marken, på bekostning af græsstriberne, der optager mindre end halvdelen. Det omvendte kan også være tilfældet. Dette vil påvirke vurderingen af dækningsgraden for marken i sin helhed.

Hvis kontroltidspunktet kræver, at der skal være 20 % dækning og efterafgrøden har en dækningsgrad på 20 %, hvor der er efterafgrøde, men græsstriberne optager mere end halvdelen af arealet, kan du derfor godkende mere end halvdelen af marken*.

**Du skal i disse tilfælde ikke placere den henholdsvis godkendende observation (8.8.12) og underkendende observation (8.2.3) på de individuelle rækker. Du skal nøjes med to observationer, hvis størrelse hver i sær udgør den arealstørrelse du henholdsvis kan godkende og underkende.*

Husk at tage fyldestgørende fotografier af marken. Både af de større arealer du underkender, men også fotografier, der viser helheden af marken. Tag nogle fotos ud over marken som viser marken i sin helhed, og nogle repræsentative fotos, der viser forskellen mellem striberne med græsudlæg og de "bare" striber i majsrækkerne.

Du skal altid tage fotos af arealer, du underkender. Hvis du anvender observationer, som beskrevet i fodnoten i eksemplet ovenfor, vil det også være nødvendigt at tage fotos, som inkluderer arealer, du godkender. Det skyldes, at observationerne i disse tilfælde ikke placeres i overensstemmelse med arealernes faktiske beskaffenhed, men blot repræsenterer en arealstørrelse.

Du skal benytte følgende besigtigelseskvittering til kontrol når majsens er høstet:

- *Besigtigelseskvittering:*
9. Besigtiget – efterafgrøder i majs. Majsens er høstet.

Hvis du har kontrolleret majsens i forbindelse med en efterkontrol, skal du på fanen "2. Efterkontrol" sætte kryds i "Kontrol kunne afsluttes" under "(m) Pligtige Efterafgrøder i majs".

Majsens er ikke høstet på kontroltidspunktet

Hvis majsens er til stede ved kontrol, skal du sætte marken til efterkontrol.

Du sætter marker med efterafgrøder i majs til efterkontrol ved at kombinere følgende observation og besigtigelseskvittering på marken:

- *Observation:*
 - Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)
- *Besigtigelseskvittering:*
8. Ikke besigtiget – efterafgrøder i majs. Majsens ikke høstet.

Når marken er sat til efterkontrol med ovenstående observation og besigtigelseskvittering, er efterafgrøden hverken godkendt eller underkendt, da dette først er muligt ved besigtigelse efter høst af hovedafgrøden.

Bemærk, at marker med efterafgrøder til majs, der sættes til efterkontrol, vil komme på ”2. Efterkontrol”-fanen, da denne åbner samtidig med efterafgrødekontrolperiodens start. Læs evt. mere om efterkontrol i Instruks 1, afsnit 3.3.

Majsen er ikke høstet på et delareal på kontroltidspunktet

Hvis der er delarealer over 100 m², hvor majsene ikke er høstet, skal du foretage en konkret vurdering af, hvordan du skal forholde dig til disse.

(Det kan også være en hel mark, hvorfor delareal og mark begge herefter omtales samlet som ”arealer”)

Hvis du er i stand til at overskue hele arealet og vurdere græsudlægget, eksempelvis fordi majsene ikke er vellykket, og derfor ikke dækker udsynet, kan du gennemføre kontrollen på følgende måde:

- Du skal kigge ind fra alle sider.
- Du skal fotodokumentere forholdene, uanset om du godkender eller underkender arealet. Det vil sige, at du skal tage fotos af græsudlægget, som du bedømmer ud fra trappemodellen, og vise at majsene ikke er høstet.
- Skriv en bemærkning til sagsbehandler herom.

Du må kun anvende ovenstående fremgangsmåde for arealer, hvor du er i stand til at vurdere græsudlægget. Hvis du ikke er i stand til dette, skal du sætte marken til efterkontrol. Se hvordan under overskriften ”Majsen er ikke høstet på kontroltidspunktet”.

Hvis majsene på arealer over 100 m² fortsat ikke er høstet ved efterkontrollen, skal du afhængigt af kontroltidspunktet gøre følgende:

Efterkontrol **for sidste uge i februar 2026:**

- Du skal håndholde sagen og kontrollere marken færdig på et senere tidspunkt, efter majsene er høstet. Læs om håndholdte sager i Instruks 1, kapitel 3.
 - o Fremgangsmåden skyldes, at ansøger fortsat har mulighed for at høste majsene inden for kontrolperioden.

Efterkontrol **den sidste uge i februar 2026:**

- Du skal godkende arealet, hvor majsene ikke er høstet.
- Er der tale om et delareal, skal det indgå i vurderingen af det samlede areal, som beskrevet under overskriften ”Majsen er høstet på kontroltidspunktet”.
- Du skal tage fotos af arealet, der viser, at majsene ikke er høstet.
- Skriv i en bemærkning til sagsbehandler, at majsene for arealet ikke er høstet, men er godkendt da besigtigelse ikke er mulig.
 - o Fremgangsmåden skyldes, at d. 28. februar er sidste dag i kontrolperioden. Der er derfor ikke mulighed for at afvente, at majsene høstes efter denne dato. Af planlægningsmæssige hensyn kan kontrollen udføres hele sidste uge af februar.

4.11.2 Dækningsgrad (”trappemodell” for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs)

Bemærk at kontrollen af pligtige/husdyrefterafgrøder i majs har sin egen trappemodell. Det er vigtigt, at du bruger denne, da den adskiller sig fra trappemodellen, som anvendes for de øvrige typer af efterafgrøder, der ikke udlægges i majs.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden strækker sig fra september til og med februar måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en fremspiring af efterafgrødeplanter.

Når efterafgrøder etableres som græsudlæg i majs, vil der ofte være flere efterafgrøder mellem majsrækkerne, i forhold til rækkerne hvor majsene har stået. Læs om hvordan du forholder dig til dette i afsnit 4.11.1. Dækningsgraden skal alle steder være opfyldt for arealer ned til 100 m².

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodell, se tabel 6.6. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen til pligtige/husdyrefterafgrøder i majs, godkender du efterafgrøden ved at tilføje den med følgende observation:

- Efterafgrøde godkendt som pligtige/husdyr (8.8.2)

Tabel 6.6: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt

Kontroltidspunkt		Krav til minimumsdækningsgrad
2025	September	2 %
2025	Oktober	2 %
2025	November	5 %
2025	December	10 %
2026	Januar	20 %
2026	Februar	20 %

Hvis dækningsgraden ikke er tilstrækkelig for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis efterafgrøden ikke er etableret
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11) hvis krav er 2 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 2 % (8.4.12) hvis krav er 5 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2) hvis krav er 10 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6) hvis krav er 20 %

Det er vigtigt, at du skelner mellem arealer, hvor efterafgrøden ikke er etableret, og arealer hvor efterafgrøden er etableret, men ikke opfylder dækningsgraden.

Eksempel – kontroltid i september:

- Hvis dækningsgraden er mindre end 2 %, men der er synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring, skal du benytte observation 8.4.11.
- Hvis der derimod ikke er tegn på etablering f.eks. ved bar jord eller anden etableret afgrøde, skal du benytte observation 8.2.2.

Se "Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder", hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder billedbogen på Arealkontrolportalen.

Husk, at når du underkender et areal, så skal du sikre dig, at fotodokumentationen er dækkende og viser, at der på marken ikke er etableret efterafgrøder, eller at dækningsgraden ikke er opfyldt.

4.11.3 Destruktionstidspunkt for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs

Pligtige/husdyrefterafgrøder i majs må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 1. marts 2025. Det gælder uanset etableringstidspunktet.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsforbuddets ophør, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsforbuddet er ophørt (8.6.1)

4.11.4 Øvrige forpligtelser, forbud m.m. for pligtige/husdyrefterafgrøder i majs

Der gælder de samme regler for pligtige/husdyrefterafgrøder, der udlægges i majs, som for efterafgrøder, der ikke udlægges i majs, i henhold til nedenstående punkter. Du skal kontrollere efter følgende afsnit afhængig af forholdet:

- Spildfrø og ukrudt – afsnit 4.5
- Afgræsning og slæt – afsnit 4.7
- Konditionalitet (KON) på pligtige/husdyrefterafgrøder – afsnit 4.9
- Gødning – afsnit 4.10

4.12 Jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder – forbud

Hvis ansøger er underlagt kravet om pligtige efterafgrøder, kan ansøger også være underlagt kravet om, at der ikke må foretages pløjning, harvning eller anden jordbearbejdning efter høst og forud for forårssåede afgrøder. Dette forbud gælder kun forud for forårssåede afgrøder. Det vil sige, at der godt må foretages jordbearbejdning efter høst og forud for vintersæd. Der må også altid foretages jordbearbejdning i forbindelse med etablering af efterafgrøder.

Jordbearbejdning må finde sted på følgende jorde fra den angivne dato:

- Lerjord med JB-nr. 7-9 fra 1. oktober 2025
- Ler- og humusjord med JB-nr. 5, 6, 10 og 11 fra 1. november 2025
- Sandjord med JB-nr. 1-4 fra 1. februar 2026
- Specielle jorde med JB-nr. 12 skal behandles som enten sand- eller lerjord, alt efter hvilken de minder mest om

Følgende aktiviteter betragtes ikke som jordbearbejdning:

- Gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd
- Høst, presning og indsamling af halm
- Kalkning
- Tromling
- Overfladisk halmstrigling, der har til formål at fordele halmen jævnt på arealet
- Etablering og vedligeholdelse af dræn

Ukrudtssprøjtning på arealerne må ske fra 1. oktober 2025.

Hvis du ved kontrollen konstaterer arealer, som er omfattet af forbuddet, men hvor forbuddet ikke er overholdt, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende O-observation i IMK:

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)

Denne observation vil give en høring og fremgå af høringsbrevet.

Bemærk dog, at der er en række undtagelser til forbuddet mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder. Nogle arealer er helt fritaget fra forbuddet, mens der for enkelte arealer er lempet i reglerne i forhold til de generelle restriktioner.

Følgende arealer er *fritaget* fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning efter høst og forud for forårssåede afgrøder:

- Arealer udlagt med pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder eller målrettede efterafgrøder samt alternativer
- Arealer, der anvendes til at opfylde betingelserne for tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.
- Arealer, der drives af virksomheder, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion
- Arealer, hvorpå der ifølge skriftlig aftale med en offentlig myndighed ikke må anvendes plantebeskyttelsesmidler
- Arealer, hvorpå der samme år har været dyrket roer
- Arealer, hvorpå der det kommende forår skal dyrkes sukkerroer til fabrik
- Arealer, hvorpå der samme år har været dyrket gartneriafgrøder, der fremgår af tabel 6.7 nedenfor
- Arealer, hvorpå der det kommende forår skal dyrkes gartneriafgrøder, der fremgår af tabel 6.7 nedenfor
- Arealer, hvorpå der samme år har været dyrket flerårige vedplanter
- Arealer, hvorpå der det kommende forår skal dyrkes flerårige vedplanter
- Arealer, hvorpå der samme år har været dyrket kolbe- og kernemajs

Tabel 6.7: Gartneriafgrøder, der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning

Afgrøde-kode	Afgrødenavn	Afgrøde-kode	Afgrødenavn
122	Kommenfrø	448	Medicinplanter, en- og toårige
123	Valmuefrø	449	Medicinplanter, stauder
124	Spinatfrø	450	Grøntsager, blandinger
125	Bederoefrø	501	Stauder
126	Blanding af markfrø til udsæd	502	Blomsterløg
400	Asieagurker	503	En- og toårige planter
401	Asparges	510	Melon
402	Bladselleri	512	Rabarber
403	Blomkål	513	Jordbær
404	Broccoli	540	Tomater
405	Courgette, squash	541	Agurker

406	Grønkål	544	Snitblomster og snitgrønt
407	Gulerod	548	Småplanter, en-årige
408	Hvidkål	551	Moskusgræskar
409	Kinakål	552	Mandelgræskar
410	Knoldselleri	553	Centnergræskar
411	Løg	650	Chrysanthemum Garland, frø
412	Pastinak	651	Dildfrø
413	Rodpersille	652	Kinesisk kålfrø
415	Porre	653	Karsefrø
416	Rosenkål	654	Rucolafrø
417	Rødbede	655	Radissefrø (inklusive olieræddikefrø)
418	Rødkål	656	Bladbedefrø, rødbedefrø
420	Salat (friland)	657	Grønkålsfrø
421	Savoykål, spidskål	658	Gulerodsfrø
422	Spinat	659	Kålfrø (hvid- og rødkål)
423	Suktermajs	660	Persillefrø
424	Ærter, konsum	661	Kørvelfrø
427	Baby leves	662	Majroefrø
428	Spidskål	663	Pastinakfrø
429	Jordskok, konsum	664	Skorzonerrod/skorzonerrodfrø
430	Bladpersille	665	Havrerodfrø
431	Purløg	666	Purløgfrø
432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)	667	Timianfrø
434	Grøntsager, andre (friland)	668	Blomsterfrø
440	Solhat		

I følgende situationer er datoerne *justeret* i forhold til det generelle forbud:

- Fra 1. november 2025 må der foretages jordbearbejdning, hvor der har været dyrket kartofler
- Fra 1. november 2025 må der foretages jordbearbejdning, hvor der i den kommende dyrkningssæson skal dyrkes lægge- og spisekartofler, hvis virksomheden er autoriseret læggekartoffelavl eller producerer spisekartofler
- Fra 1. oktober 2025 må der foretages jordbearbejdning, hvis der er givet pålæg fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om at bekæmpe kartoffelbrøk eller kartoffelcystenematoder.

Arealerne fremgår af IMK under fanen "Kartofler".

Hvis arealet ikke fremgår under denne fane, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende observation i IMK

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)
- Fra 1. november 2025 må der foretages jordbearbejdning på sandjord på arealer med majshelsæd, hvor det kan dokumenteres, at afgrøden er angrebet af majshalvmøl. Ved kontrol skal ansøger kunne fremvise følgende dokumentation:
 - En kopi af indsendt anmeldelsesblanket
 - Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kvitteringsmail for modtagelse af anmeldelsen
 - Konsulenterklæring om angreb af majshalvmøl på det berørte areal
- Fra høst i 2025 må der foretages jordbearbejdning på alle jordbundstyper på arealer dyrket med korn eller frøgræs, hvor det kan dokumenteres, at arealerne er angrebet af aksløberens larve. Ved kontrol skal ansøger kunne fremvise følgende dokumentation:
 - En kopi af indsendt anmeldelsesblanket

- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kvitteringsmail for modtagelse af anmeldelsen
- Konsulenterklæring om angreb af aksløberens larve på det berørte areal

Hvis du ved kontrollen konstaterer, at et areal er jordbearbejdet i perioden med det generelle forbud, skal ansøger kunne fremvise alle nævnte dokumenter, for at kunne komme under ovenstående justeringer.

Hvis ansøger ikke kan fremvise denne dokumentation, skal du betragte det som en overtrædelse og oprette følgende observation i IMK:

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (8.10.2)

4.13 Omlægning af fodergræs – forbud

Fodergræsmarker må ikke omlægges til andre afgrøder i perioden fra 1. juni 2025 til 1. februar 2026. Fodergræs omfatter de afgrødetyper, som fremgår af tabel 6.8.

Dog gælder følgende:

- Fodergræsmarker må omlægges til fodergræs, vinterraps og grønkorn med græsudlæg frem til og med 15. august 2025.
- Fodergræsmarker på lerjord (JB 7-9) må omlægges fra 1. november 2025, hvis arealet skal anvendes til en forårssået afgrøde.

Virksomheder, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod omlægning af fodergræs.

Tabel 6.8: Afgrødetyper, der betragtes som fodergræs.

Afgrøde-kode	Afgrødenavn
173	Kløver til slæt
255	Permanent græs, under 50 % kløver/lucerne
256	Permanent græs, over 50 % kløver/lucerne
257	Permanent græs, uden kløver
260	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælgeplanter (omdrift)
261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift)
262	Lucerne, lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift)
263	Græs uden kløvergræs (omdrift)

Hvis du konstaterer, at fodergræs er blevet omlagt til en anden afgrøde i perioden 1. juni 2025 til 1. februar 2026, så skal du oprette følgende o-observation i IMK:

- Forbud mod omlægning af fodergræs ikke overholdt (8.10.1)

Denne observation giver en høring, og fremgår af høringsbrevet.

5. Kontrol af alternativer til pligtige efterafgrøder

Der er i 2025 følgende otte alternativer, der kan bruges til pligtige/husdyrefterafgrøder:

- Mellemafgrøder
- Tidlig såning af vintersæd
- Braklagte arealer
- Braklagte arealer langs vandløb og søer
- Flerårige energiafgrøder
- Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter

- Præcisionslandbrug (kontrolleres administrativt)
- Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote for planperioden 2025/2026 (kontrolleres administrativt)

Du kan se omregningsfaktorerne for de forskellige alternativer i tabel 6.9. Disse har ikke betydning for kontrollen.

Tabel 6.9: Alternativer til pligtige efterafgrøder og deres omregningsfaktor

Alternativer til efterafgrøder	Fra alternativ til efterafgrøder
Mellemafgroeder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgroeder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 2 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøder
Tidlig såning af visse vinterafgrøder (senest 7. september)	1,9 ha til 1 ha efterafgrøder
Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøder og en eftervirkning på 50 kg N/ha
Præcisionslandbrug (kontrolleres administrativt)	11 ha til 1 ha efterafgrøder
Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote (kontrolleres administrativt)	110 kg/175 kg kvælstof til 1 ha efterafgrøder

Du skal altid starte kontrollen med at høre ansøger om, hvilke marker der er efterafgrøder/alternativer på og kontrollere alle marker.

De næste afsnit gennemgår kontrollen af de enkelte alternativer. Husk at alternativer skal tilføjes med observationer.

Manglen af én type virkemiddel kan ikke opvejes af en anden type

Det gælder for alternativer til pligtige/husdyrefterafgrøder, at der ikke kan godkendes mere, end det der er indberettet i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet (GKEA). Det betyder, at selvom ansøger har udlagt mere end indberettet af en type virkemiddel – for eksempel mellemafgroeder, så opvejer det ikke, hvis ansøger har udlagt mindre end indberettet af en anden type virkemiddel – f.eks. brak eller efterafgrøder.

Du skal angive, hvilke arter du har konstateret

Kontrollen skal bidrage til at træne satellitterne i at genkende efterafgrøder. Det betyder, at du skal notere de arter, du konstaterer ved kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder, mellemafgroeder, efterafgrøder med kvælstoffikserende arter og tidlig såning af vintersæd. Det gælder både for arealer du godkender og underkender.

Du skal angive arterne i en bemærkning til den anvendte observation. Du skal indtaste et hashtag (#) foran de konstaterede arter.

Eksempel 1:

Du konstaterer, at der er etableret tidlig såning af vintersæd bestående af vinterhvede som alternativ til pligtige/husdyr efterafgrøder. Du godkender arealet med observationen:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.20)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:

vinterhvede

Eksempel 2:

Du konstaterer, at der er etableret en efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter bestående af hvidkløver og olieræddike som alternativ til pligtige/husdyr efterafgrøder. Da blandingen indeholder en ikke-godkendt art, underkender du arealet med observationen:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af en eller flere ikke godkendte arter (8.9.27)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:

olieræddike (ikke-tilladt art), hvidkløver

5.1 Mellemafgrøder

Kontrolårsag n

Mellemafgrøder skal efterfølges af vintersæd i 2025. Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller af frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2025. Olieræddike og gul sennep kan enten udsås i renbestand eller som blanding.

Etableringen af mellemafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden vintersædsafgrøden.

Mellemafgrøder skal være udsået senest 20. juli, og må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september. Dette betyder, at de skal være færdigkontrolleret 19. september.

Arealer med mellemafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger har udlagt mellemafgrøder. Du godkender mellemafgrøder med følgende observation:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.1)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene til mellemafgrøder.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med mellemafgrøder, og der ikke er sået mellemafgrøder på hele arealet, skal du på det ikke-tilsåede areal oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.2)

Dækning

Du skal visuelt vurdere, om mellemafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at mellemafgrøden skal være jævnt fordelt og veludviklet. Du skal vurdere mellemafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter. Dækningsgraden følger trappemodellen. Det betyder, at mindstekravet til dækningen er 20 % i den periode, hvor kontrollen af mellemafgrøder foregår.

Hvis dækningen ikke er 20 % eller derover for et areal over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder dækker ikke arealet tilstrækkeligt (8.9.3)

Tilladte mellemafgrøder

Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2025. Mellemafgrøden skal være udsået. Det betyder, at ukrudt og spildfrø ikke kan regnes med til mellemafgrøden. Der må være ukrudt og spildfrø på et areal med mellemafgrøder, men du må ikke tælle ukrudtet og spildfrøene med til mellemafgrøden. Det gælder for både vurdering af tilladte plantearter og vurdering af dækning.

Hvis du ved kontrol af mellemafgrøder konstaterer en anden afgrøde end de fornævnte, eller at arealet består af spildfrø/ukrudt, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.2)

Skriv i bemærkningsfeltet til observationen, hvad der er udsået på marken. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 5.

Destruktionsforbud

Mellemafgrøder må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september 2025.

Hvis du konstaterer, at mellemafgrøden er fjernet eller nedvisnet før 20. september, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøder som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder fjernet/nedvisnet før 20. september (8.9.5)

Hvis du er på kontrol af pligtige/husdyrefterafgrøder efter destruktionsforbuddets ophør for mellemafgrøder (20. september), og ansøger udpeger et areal, hvor mellemafgrøden ikke længere er til stede, skal du verificere, om det er sandsynligt, at der har været mellemafgrøder på arealet. Hvis der er en tidligt sået vintersæd, som f.eks. vinterraps, på arealet, så kan arealet ikke godkendes. Hvis der derimod er sået en sent sået vintersæd, og du vurderer, at der kan have været mellemafgrøder på arealet, så skal du tilføje mellemafgrøder med nedenstående observation.

- Mellemafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.1)

5.2 Tidlig såning af vintersæd

Kontrolårsag r

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Vintersæd kan være vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) og tritcale, og skal være sået i renbestand. Det vil sige, at der på arealerne ikke må være en blanding af korn og græs, f.eks. græs med korn som dæksæd.

Tidligt sået vintersæd skal kontrolleres så tidligt som muligt og senest d. 25. september.

Arealer med tidlig såning

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger tidlig såning af vintersæd. Du godkender tidlig såning af vintersæd med følgende observation:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.20)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med tidlig såning, og der ikke er sået vintersæd på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke udsået (8.9.21)

Såtidspunkt

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Under normale omstændigheder spirer vintersæd frem på 5-7 dage. Hvis der på grund af vejrforholdene ikke er optimale forhold, skal du tage hensyn til dette ved vurderingen af afgrøden. Det kan for eksempel være kulde eller tørke.

Du skal spørge ind til såtidspunktet på kontrollen. Derefter skal du vurdere, om dette er sandsynligt på baggrund af afgrødens udviklingstrin. Se bilag 2.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senest ved fristen den 7. september, godkender du afgrøden med følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.20)

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senere end den 7. september, skal du underkende afgrøden. Det gør du ved at oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder sået efter den 7. september (8.9.22)

Derudover skal du notere udviklingstrin for afgrøden, se Bilag 2, og fotografere afgrøden/kernerne. Desuden skal du lave en vurdering af såbedets tilstand i forhold til tør/våd/kold/knoldet eller andet. Skriv din vurdering i bemærkningsfeltet ved observationen.

Tilladte vinterafrøder, der kan benyttes som alternativ

For at tælle med som alternativ skal vintersæden bestå af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) eller tritcale, og den skal være sået i renbestand. Dvs. arealerne kan ikke være en blanding af korn og græs, f.eks. græs med korn som dæksæd. Hvis du ved kontrol af tidlig såning konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte, skal du underkende arealet. Du skal anvende følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af en ikke godkendt art (8.9.23)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilken afgrøde der er udsået på arealet. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 5.

5.3 Braklagte arealer

Kontrolårsag m

Braklagte arealer kan anvendes som alternativ, hvis:

- Brakarealet er etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2025.
- Brakarealet er etableret på eksisterende omdriftsareal.
- Græsset ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2025. Dog må gerne tages slæt efter 20. oktober 2025, så længe plantedækket ikke tager skade. Skal arealerne overgå til permanent ekstensivering, så må de ikke nedpløjes, nedvisnes eller destrueres efter d. 20. oktober 2025.
- Arealet efterfølges af en forårssået afgrøde, overgår til permanent ekstensivering eller bibeholdes som brak i 2026.
- Arealet ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler, og der ikke tages slæt på arealet i planperioden frem til 20. oktober 2025.
- Det braklagte areal udgør et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder, kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 4 kravet om 3-meters bræmmer, GLM 10 kravet om 4% ikke-produktive arealer eller til opfyldelse af bioordningen for biodiversitet og bæredygtighed.

Et brakareal anses for at være etableret med græs, på trods af, at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet.

Arealet skal være dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefrie. Det er dog tilladt med selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter.

Bemærk, at der ikke er noget aktivitetskrav på braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder.

Du tilføjer brakarealet ved at bruge følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, tilføjet (8.9.15)

Vær opmærksom på, at aktivitetskravet fortsat skal være opfyldt, for at ansøger kan få grundbetaling for arealet. Det betyder, at hvis du er på kontrol efter den 25. oktober, og brakken ikke er slået, skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Læs mere i Instruks 3.

Braklagte arealer, som anvendes som alternativ, skal have afgrødekod 310 (brak, slåning). Se dog undtagelse for situationer hvor arealet ikke opfylder kravene for brak til grundbetaling i underafsnittet "Afgrødekoder for arealer med brak".

GLM 10

Braklagte arealer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10 kravet om 4 % ikke-produktive arealer.

Du skal derfor være opmærksom på, om braklagte arealer er beliggende på et areal, der samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10 kravet. I dette tilfælde skal du underkende arealet som alternativet braklagte arealer med følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige/husdyr kan ikke godkendes, da det ligger i areal indberettet til GLM 10 (8.9.36)

I afsnit 3.15 fremgår det hvordan du kan se, om en mark er anvendt til at opfylde GLM 10-kravet.

Afgrødekoder for arealer med brak

Hvis det brakareal, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekod 310, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe afgrødekoden til 310. Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene, og marken ikke har afgrødekod 310, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden til 310 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger arealer med brak som alternativ, og kontrollere, at de også er etableret der. Det gør du med følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, tilføjet (8.9.15)

Du skal kun bruge observation (8.9.15) på den del af arealet, der opfylder kravene.

Hvis arealet ikke lever op til kravene for brak under grundbetaling, skal du ikke omdøbe arealet til 310. Du skal underkende arealet med en relevant observation, der beskriver, hvorfor kravet til grundbetaling ikke er opfyldt. Se Instruks 3, kapitel 6. Husk at udvide kontrollen til grundbetaling. Du skal fortsat benytte observation 8.9.15, såfremt brakarealet kan godkendes som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder.

Braklagte arealer med tilsagn

Hvis der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, kan brakarealet ikke anvendes som alternativ. Du underkender brakarealet ved at bruge følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, ligger i et tilsagnsareal (8.9.16)

Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2025, kan arealet dog godt tælle med. Du kan se, om der er givet tilsagn til arealet i markplanen i Sagsbehandlerportalen eller i IMK.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med brak, og du konstaterer, at der ikke er græs på hele arealet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Arealet kan fortsat godkendes til pligtige/husdyr efterafgrøder. Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning og slæt

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet eller afgræsset, skal du oprette følgende observation:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.9.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse der er tale om.

Selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter er dog tilladt.

Hvis du konstaterer, at der er taget slæt på arealet, skal du underkende det med følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at plantedækket ikke er godkendt som følge af slæt.

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer, anvendt som alternativ, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2025. Hvis du konstaterer, at brakarealet er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder destrueret før 20. oktober (8.9.19)

Bemærk at tidspunktet for destruktionsforbuddets ophør adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak. Læs mere om grundbetaling og brak i Instruks 3.

Vær opmærksom på, at der er en undtagelse på brakarealer, som skal indgå i udtagningen til permanent ekstensivering. Disse arealer må ikke destrueres, nedpløjes eller nedvisnes efter 20. oktober, men der må fortsat gerne foretages selektiv bekæmpelse.

5.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer

Kontrolårsag m

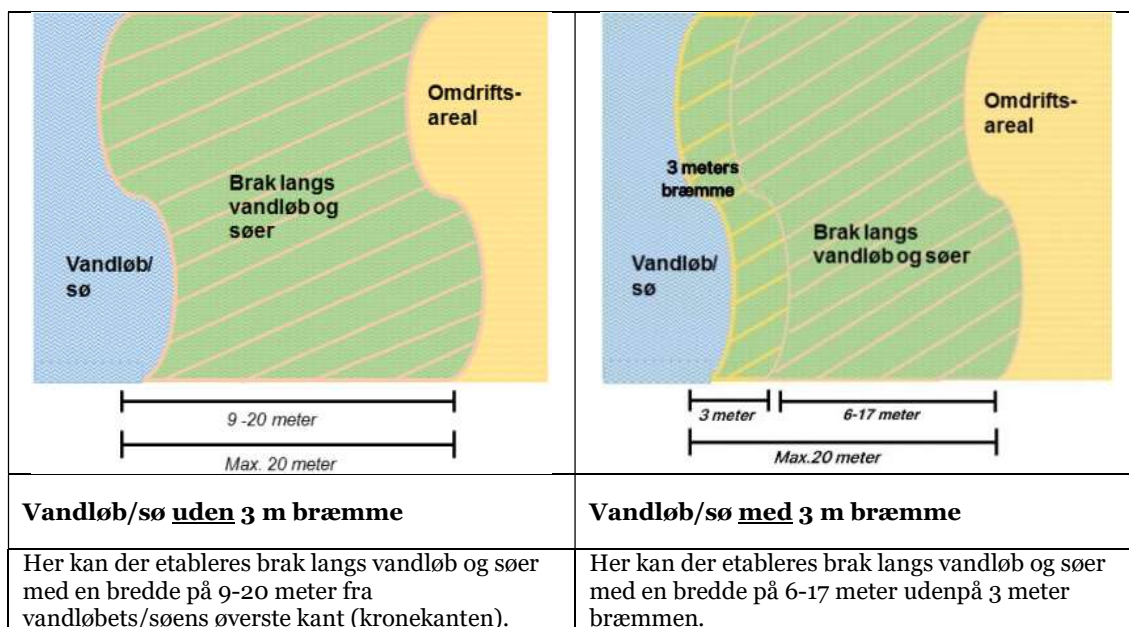
Braklagte arealer langs vandløb og søer kan bruges som alternativ til pligtige/husdyrafgroder, hvis de opfylder følgende:

- Arealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2025.
- Græsset ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2025. Dog må gerne tages slæt efter 20. oktober 2025, så længe plantedækket ikke tager skade. Skal arealerne overgå til permanent ekstensivering må de ikke nedpløjes, nedvisnes eller destrueres efter d. 20. oktober 2025.
- Arealet efterfølges af en forårssået afgrøde eller overgår til permanent ekstensivering eller bibeholdes som brak i 2026. Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet, og der må ikke tages slæt på arealet i planperioden frem til 20. oktober 2025.
- Brakarealet skal være beliggende imellem vandløbet/søen og et areal i omdrift.
- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.
- Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til pligtige og husdyrefterafgroder, kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 4 kravet om 3-meters bræmmer, GLM 10 kravet om 4% ikke-produktive arealer eller til opfyldelse af bioordningen for biodiversitet og bæredygtighed.
- Brakarealet skal mindst være 9 meter og højst 20 meter bred regnet fra vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten). Har ansøger krav om at anlægge en GLM 4 bræmme på 3 meter, skal alternativet "brak langs vandløb og søer" derfor være mellem 6-17 meter bred, fordi at alternativet "brak langs vandløb og søer" skal lægges "udenpå" GLM 4 bræmmen.

Du skal foretage kontrol af alle brakarealer langs vandløb og søer ved besigtigelse. Du skal lave en kontrolopmåling, hvis du er i tvivl om bredden af arealerne.

Ved vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten) forstås overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbearbejdes. Hvis der ikke er en identificerbar øverste kant, skal du beregne arealets bredde fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumplanter og egentlige landplanter.

Bemærk at en eventuel 3-meters bræmme ikke må tælles med. Det er dog muligt at benytte braklagte arealer langs vandløb og søer, der er etableret udenpå en 3-meters bræmme, se figur 6.8. Du kan se, hvor der er 3-meters bræmmer på kortet i IMK.

Figur 6.8: Udlægning af brak langs vandløb og søer med og uden 3-meters bræmme.

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal være udlagt med græs senest 1. januar 2025. De må tidligst destrueres 20. oktober 2025. Der gælder desuden de samme regler som for braklagte arealer i øvrigt. Læs mere i afsnit 5.3. Braklagte arealer langs vandløb og søer, som anvendes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgroder, skal have afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, slåning (alternativ til efterafgroder)".

GLM 10

Braklagte arealer langs vandløb og søer, der benyttes som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder, kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10 kravet om 4 % ikke-produktive arealer.

Du skal derfor være opmærksom på, om brakarealer langs vandløb og søer er beliggende på et areal, der samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10 kravet. I dette tilfælde skal du underkende arealet som alternativet braklagte arealer langs vandløb og søer med følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige/husdyr kan ikke godkendes, da det ligger i areal indberettet til GLM 10 (8.9.36)

I afsnit 3.15 fremgår det, hvordan du kan se, om en mark er anvendt til at opfylde GLM 10-kravet.

Afgrødekoder for arealer med brak langs vandløb og søer

Hvis brakarealet langs vandløb eller søer, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 345, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe til afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, slåning (alternativ til efterafgrøder).

Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene, og marken ikke har afgrødekode 345, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden fra brak til 345 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger har udpeget og du har kontrolleret arealer med brak langs vandløb og søer. Dette gør du med følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.10)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Tilsagnsareal

Hvis ansøger udpeger arealer med brak, der ligger, hvor der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ligger i et tilsagnsareal (8.9.11)

Vær opmærksom på om tilsagnet kan være udløbet før 1. september 2025. I så fald kan brakarealet bruges som alternativ.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger arealer med brak langs søer og vandløb, og der ikke er opretholdt græs på hele arealet, og plantedækket er ødelagt, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Plantedække destrueret før 20. oktober (8.9.12)

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet som Brak langs søer og vandløb.

Du skal også underkende arealet, hvis der er blomsterbrak (afgrødekode 324) eller bestøverbrak (afgrødekode 342), da plantedækket er sået efter den 1. januar 2025.

Hvis du ikke kan godkende brakken langs søer og vandløb, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.9.17)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen hvad du har konstateret på arealet.

Bemærk at hvis der er mere end 100 træer eller buske per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Beliggenhed

Brak langs vandløb og søer anvendt som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder skal ligge op ad et omdriftsareal (brakareal eller et dyrket areal). Konstaterer du at marken, som brakarealet langs vandløb og søer ligger op ad, ikke er et omdriftsareal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.9.13)

Størrelse

Braklagte arealer langs vandløb og søer må have en bredde på mellem 9 til 20 meter fra kronekanten på et vandløb eller en sø.

Konstaterer du, at brakarealet langs vandløb og søer er mere end 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller en sø, skal du lave en opmåling af det areal, som ligger udenfor de 20 meter fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder mere end 20 meter bredt (8.9.9)

Hvis du er på kontrol og arealet er mindre end 9 m bredt skal du lave en opmåling af det areal, som er under 9 m fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder mindre end 9 meter (8.9.37)

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning og slæt

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet, afgræsset eller at der er taget slæt frem til d. 20. oktober 2025, skal du oprette følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder. Forbud mod dyrkning, gødskning eller sprøjtning ikke overholdt (8.9.14)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen hvilken overtrædelse der er tale om.

Destruktionsforbud

Brakarealer langs vandløb og søer, anvendt som alternativ til pligtige/husdyrefterafgrøder, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2025.

Hvis du konstaterer, at brakarealet langs vandløb eller sø er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder destrueret før 20. oktober (8.9.19)

Bemærk, at tidspunktet for destruktionsforbuddets ophør adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak.

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen hvilken overtrædelse der er tale om.

Vær opmærksom på, at der er en undtagelse på brakarealer, som skal indgå i udtagningen til permanent ekstensivering. Disse arealer må ikke destrueres, nedpløjes eller nedvisnes efter 20. oktober, men der må fortsat gerne foretages selektiv bekæmpelse.

5.5 Flerårige energiafgrøder

Kontrolårsag m

Ansøger kan som alternativ til etablering af pligtige/husdyrefterafgrøder vælge helt eller delvist at etablere flerårige energiafgrøder. Tabel 6.10 viser hvilke flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Tabel 6.10: Flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Afgrøde-kode	Afgrøde	Afgrøde-kode	Afgrøde
591	Lavskov (kun ask, el, hassel, pil og poppel)	594	El
592	Pil	596	Elefantgræs
593	Poppel (0-100 andre træer pr. ha)		

Arealer med energiafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger arealer med flerårige energiafgrøder. Du godkender energiafgrøder med følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.6)

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Plantagemæssig stand

Arealerne med energiafgrøder skal drives landbrugsmæssigt efter almindelig dyrkningspraksis. Det vil sige, at afgrøderne skal dyrkes med henblik på høst, og arealet skal overordnet være holdt i en god plantagemæssig stand. Det gælder også for planter i etableringsfasen. Dette betyder, at afgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads og lignende er fjernet i afgrøden.

Hvis dette ikke er overholdt, skal du bruge følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.7)

Husk at skrive i bemærkningsfeltet til observationen at afgrøden er overvokset med ukrudt.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med energiafgrøder, og der ikke er energiafgrøder på hele arealet, ned til 100 m², skal du oplyse ansøger om det ved at oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøde som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.7)

Etableringsfrist

Energiafgrøder må tidligst være etableret i planperioden 2009/2010. Dette bliver kontrolleret administrativt.

Energiafgrøder skal senest være etableret 31. juli 2025.

Arealer, der er etableret med energiafgrøder efter 31. juli 2025, kan ikke godkendes. Hvis det er tilfældet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøder som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder etableret efter 31. juli (8.9.8)

Der er ikke fastsat krav om planteantal, omdriftstid, høst af energiafgrøderne eller krav om etableringstidspunkt inden for planperioden i forbindelse med anvendelse af energiafgrøder som alternativ til efterafgrøder.

5.6 Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Kontrolårsag m

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan bruges som alternativ til pligtige og husdyrefterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Der er anvendt en færdigblandet efterafgrødeblanding med dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed
- Blandingen indeholder højst 25 % kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal), mens den resterende del af blandingen udgøres af godkendte arter af efterafgrøder
- Der er kun anvendt udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter. Se oversigt herunder
- Hvis cikorie eller græs indgår som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, skal blandingen senest sås 1. august. Etableringen af disse blandinger kan ikke udskydes
- Efterafgrødeblandingen er etableret senest 20. august 2025. Der er dog mulighed for at udskyde etableringen frem til og med 7. september, idet der samtidig korrigeres i kvælstofkvoten for planperioden
- Arealet må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden vis destrueres 1. februar 2026
- Der kan fremvises en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol

Kontrollen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter omfatter dels en kontrol af dækningsgraden og af tilladte arter på marken, og en bilagskontrol af frøblandingen, herunder tilladte arter og blandingskravet. Se afsnit om bilagskontrol.

Tilladte arter i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal bestå af højst 25 % godkendte vinterfaste kvælstoffikserende arter i blanding med godkendte efterafgrøder. Dette er en del af bilagskontrollen beskrevet længere nede. I tabel 6.11 kan du se en oversigt over efterafgrøder, der er godkendt til efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.

Tabel 6.11: Oversigt efterafgrøder tilladt i blandinger med kvælstoffikserende arter.

Godkendte vinterfaste N-fikserende efterafgrøder (max 25 %)	Andre godkendte efterafgrøder til blandinger med N-fikserende efterafgrøder
Alsikkekløver	Korn
Blodkløver	Græs*
Esparsette	Korsblomstrede
Gul rundbælg	Honningurt
Gul stenkløver	Klinte
Hvidkløver	Morgenfrue
Hvid stenkløver	Hjulkrone
Kællingetand	Cikorie*
Lucerne	
Rødkløver	
Vintervikke	

*) skal være etableret senest 1. august 2025.

Hvis du ved kontrol af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter konstaterer en anden udsæt afgrøde, end dem, der er nævnt i tabel 6.11, skal du oplyse ansøger om dette. Du skal anvende en af følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af en eller flere ikke godkendte arter (8.9.27)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilke af disse der er kvælstoffikserende. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 5.

Arealer med etablering af efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter

Hvis arealet kan godkendes som efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, skal du tilføje arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.24).

Du skal kun bruge denne observation på den del af arealet, der opfylder kravene.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, og der ikke er sået efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.25)

Såtidspunkt

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, der indeholder græs og/eller cikorie, skal være sået senest 1. august 2025 for at tælle med som alternativ. Det er ikke muligt at få udskudt denne frist.

Hvis efterafgrødeblandingen med cikorie og/eller græs er sået efter etableringsfristen den 1. august 2025, skal du underkende den med følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Såfristen for efterafgrødeblandinger, der ikke indeholder græs eller cikorie, er den 20. august 2025.

Hvis efterafgrødeblandingen er sået efter den 20. august 2025, skal du underkende den med følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Ansøger kan vælge at så en efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der er sået efter 20. august. Kvotereduktionen skal gøre det ud for den manglende kvælstofeffekt ved senere etablering af efterafgrøden. Den udsudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA. Du kan se mere i tabel 6.4 Du kan læse mere om kontrol af fleksible såfrister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter er sået efter etableringsfristen den 7. september, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder sået efter 7. september (8.9.26)

Dækningsgrad ("trappemodell")

Efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrødeblandingen dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødeblandingsens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrødeblandingen efter trappemodellen i tabel 6.12. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.24).

Tabel 6.12: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt.

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	Ved såfrist 20.august	Ved såfrist 24.august	Ved såfrist 28.august	Ved såfrist 7.september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Hvis trappemodellen ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11) hvis krav er 5 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2) hvis krav er 10 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.4.5) hvis krav er 15 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6) hvis krav er 20 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20 % (8.4.7) hvis krav er 25 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25 % (8.4.8) hvis krav er 30 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30 % (8.4.9) hvis krav er 35 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35 % (8.4.10) hvis krav er 40 %

OBS: Du skal underkende hele arealet, der ikke lever op til trappemodellen, med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet. Se tabellen herover.

Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Alle delarealer, der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9.

Bilagskontrol

For at tælle med som alternativ må efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter højst indeholde 25 % kvælstoffikserende arter, beregnet ud fra frøantal, og blandingen må ikke indeholde ikke-godkendte arter. Se oversigten over tilladte arter i tabel 6.11.

Du skal derfor også bede ansøger om at fremvise eller eftersende dokumentation for, at der er anvendt en godkendt færdigblandet efterafgrødeblanding. Dokumentationen skal indeholde følgende oplysninger, se tabel 6.13:

Tabel 6.13: Dokumenter, ansøger skal kunne fremvise.

1	En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til ansøgers virksomhed med angivelse af ansøgers virksomheds navn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn og CVR-nummer og adresse
2	En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug for alternativet
3	Oplysninger om blandingsprocent, i frøantal, mellem kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder (max 25 % N-fikserende arter)

Hvis ansøger har haft maskinstation til at så efterafgrødeblandingen, kan oplysningen i 1) fremgå af faktura fra maskinstationen. Oplysningerne i 2) og 3) skal være dokumentation fra en foderstofforretning, et frøfirma eller lignende og kan være i form af en indlægsseddel. Husk at tage fotos af dokumentationen og journalisere dem på sagen på Sagsbehandlerportalen.

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter kan godkendes

Hvis ansøger har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde, N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder tilføjet (8.9.24)

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter skal underkendes

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen konstaterer, at der er anvendt mere end 25 % kvælstoffikserende arter i frøblandingen, skal du underkende med følgende observation:

- Efterafgrødeblandingen med N-fikserende som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder består af mere end 25 % kvælstoffikserende arter (8.9.29)

Hvis ansøger ikke har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, skal du underkende med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.25)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen at bilag ikke er fremvist.

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen ikke kan godkende bilaget, skal du underkende arealet med følgende observation:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder ikke etableret (8.9.25)

Beskriv i bemærkningsfeltet hvorfor bilaget ikke kan godkendes.

Destruktionsforbud

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 1. februar 2026.

Hvis du konstaterer, at efterafgrødeblandingen med N-fikserende arter er fjernet eller nedvisnet før 1. februar 2026, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for pligtige og husdyrefterafgrøder fjernet/nedvisnet før 1. februar (8.9.28)

6. Kontrol af målrettet kvælstofregulering

Kapitel 6 omfatter beskrivelsen af kontrollen for både den frivillige ordning og den obligatoriske ordning medmindre andet er nævnt.

Etablering af andet virkemiddel end indberettet under den frivillige ordning

Hvis ansøger til frivillig målrettet regulering har etableret et andet virkemiddel på et areal end indberettet, læs kapitel 8.

Manglen af én type virkemiddel kan ikke opvejes af en anden type

Hvis ansøger har udlagt mere end indberettet af en type virkemiddel – for eksempel efterafgrøder, så opvejer det ikke, hvis ansøger har udlagt mindre end indberettet af en anden type virkemiddel - for eksempel alternativer.

Brug af observationer ved kontrol af målrettet kvælstofregulering.

Du godkender frivillige målrettede efterafgrøder med observation 8.8.3. Du godkender obligatoriske målrettede efterafgrøder med observation 8.8.1.

Du tilføjer alternativer til ”Frivillige målrettede efterafgrøder” og alternativer til ”Obligatoriske målrettede efterafgrøder”, med forskellige observationer. Læs mere under afsnit 7 hvor det fremgår hvilke observationer, du skal bruge.

Målrettet kvælstofregulering, frivillig ordning

Kontrolårsag l

Kontrollen af målrettet kvælstofregulering indebærer kontrol af etablering af målrettede efterafgrøder og alternativer som er indberettet i Fællesskemaet i Tast Selv. Ansøger har indberettet efterafgrøder/alternativer på markniveau, og kan frem til d. 10. september ændre sin indberetning. Efter d. 10. september kan ansøger ikke ændre sin indberetning og placeringen af efterafgrøder, og alternativer er bindende og stedfast på markniveau. Ansøger kan dog nedskrive sit areal efter d. 10. september og frem til kontroltidspunktet.

På kontrollen skal du kontrollere, om ansøger har udlagt de efterafgrøder eller alternativer, der er indberettet, på markniveau. Det fremgår af kontrolgrundlaget, hvilke marker du skal besigtige (kontrolårsag l, n, r). Ansøger kan **ikke** udpege andre marker som erstatning for manglende målrettede efterafgrøder eller alternativer.

Du skal altid besigtige arealer indberettet med målrettede efterafgrøder, også selvom ansøger oplyser at der ikke er efterafgrøder på arealet.

Hvis du opdeler en mark med målrettet regulering, så skal du oprette et servicekald. I servicekaldet skriver du, at du har opdelt MR, og at det giver et forkert indberettet areal.

Målrettet kvælstofregulering, obligatorisk ordning

Kontrolårsag k

Obligatoriske målrettede efterafgrøder og alternativer er ikke stedfaste på markniveau, men inden for kystvandsoplandet. På kontrolgrundlaget kan du se i hvilket kystvandsopland, ansøger har et obligatorisk krav. Du skal kontrollere de indberettede arealer i D2, og at arealerne kan findes i kystvandsoplandet, se figur 6.9. Selvom det obligatoriske krav er højere, skal du ikke kontrollere mere end det indberettede. På dit kontrolgrundlag vil kontrolårsag ”k” stå ud for de marker indberettet med obligatoriske efterafgrøder. Ansøger kan dog udpege arealer i kystvandsoplandet, der ikke er at finde i ansøgers FS markplan.

Målrettet kvælstofregulering - Obligatoriske efterafgrøder og alternativer				
Efterafgrøder, ha				
Viser: 100 ▼ elementer pr side			Filtrer:	
D1	D2	D3	D4	D5
Kystvandopland	Indberettet	Konstateret	Underskud	Høring (ja/nej)
12000071	4,18		4,18	☒ Ja ☐ Nej
Sum	4,18	0,00	4,18	

Viser 1 - 1 elementer ud af 1

Førige 1 Næste

Figur 6.9: Kontrolskema som det fremgår i Angular med beregninger af kystopland.

Ansøger kan bruge samme typer af efterafgrøder og alternativer som under den frivillige ordning, og du skal følge den frivillige ordnings kontrolprincipper bortset fra stedfastheden.

Når du tilføjer obligatoriske målrettede efterafgrøder, eller alternativer, der er udpeget uden for ansøgers FS markplan, skal du i kommentarfeltet skrive # efterfulgt af kystvandoplandsnummeret (f.eks. #60000400). Du kan finde kystvandoplandsnummeret i IMK: I IMK vælg i korttemaer "Default" og gå ned til "Målrettet kvælstofregulering". Tænd for laget "Krav om obligatoriske målrettede efterafgrøder 2025". Vær opmærksom på at man skal zoome relativt langt ind. Kystvandoplandsnummeret bør derefter fremgå på markarealet i IMK.

Du skal angiv hvilke arter du har konstateret

Kontrollen skal bidrage til at træne satellitterne i at genkende efterafgrøder. Det betyder, at du skal notere de arter, du konstaterer ved kontrol af frivillige målrettede efterafgrøder, mellemafgrøder, efterafgrøder med kvælstoffikserende arter og tidlig såning af vintersæd. Det gælder både for arealer du godkender og underkender.

Du skal angive arterne i en bemærkning til den anvendte observation. Du skal indtaste et hashtag (#) foran de konstaterede arter.

OBS: Du skal ikke gøre dette for de obligatorisk målrettede efterafgrøder og alternativer, da # her benyttes i tilfælde, hvor du skal angive kystvandoplandsnummeret.

Eksempel 1:

Du konstaterer, at der er udsået en blanding af olieræddike og gul sennep som frivillige målrettede efterafgrøder. Du godkender arealet med observationen:

- Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:

olieræddike, gul sennep

Eksempel 2:

Du konstaterer, at der er udsået en blanding af olieræddike, gul sennep og blodkløver som frivillige målrettede efterafgrøder. Da blandingen indeholder en kvælstoffikserende art, underkender du arealet med observationen:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:

blodkløver (kvælstoffikserende), olieræddike, gul sennep

6.1 Høsttidspunkt og halmstriber

Der er ikke et krav, at hovedafgrøden er høstet, når du skal kontrollere målrettede efterafgrøder. Læs mere om kontrol af græsudlæg i majs, se afsnit 6.10.

Hvis hovedafgrøden ikke er høstet, skal det være tydeligt at efterafgrøden er etableret og lever op til dækningsgraden.

Hvis du kan godkende efterafgrøden til målrettede efterafgrøder, selvom hovedafgrøden ikke er høstet, skal du gøre dette. Se afsnit 6.6.

Halmstriber

Er afgrøden høstet, men halmen ikke fjernet, og efterafgrøden mellem halmstriberne kan godkendes, skal du også godkende de arealer, hvor halmen ligger. Det betragtes som almindelig dyrkningspraksis, at der i forbindelse med høst ligger halm på et areal, og at efterafgrøden under halmen forventes at være etableret på samme vis som på arealerne mellem halmstriberne.

6.2 Manglende etablering på arealer indberettet med efterafgrøder

Hvis ansøger har angivet marker med målrettede efterafgrøder, men der ikke er etableret efterafgrøder på arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

For frivilligt målrettet regulering: Er der etableret et andet virkemiddel end efterafgrøder, se kapitel 8.

6.3 Såtidspunkt

Nedenfor fremgår den generelle såfrist for efterafgrøder samt muligheder for udskydelse for visse typer. Oversigten viser ikke hvilke afgrøder, der udelukkende må etableres på disse frister, men giver dig et overblik over alle arterne, ansøger kan bruge til etablering af sine efterafgrødearealer.

1. august 2025:

Inden for denne såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder kan der benyttes følgende:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Cikorie
- Korn
- Rent græs uden kløver

Se oversigt i bilag 1, tabel 1.

20. august 2025 (senest 7. september med udskudt såfrist):

Inden for denne såfrist for Pligtige/husdyrefterafgrøder kan der benyttes følgende:

- Korsblomstrede afgrøder
- Honningurt
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Almindelig rug
- Stauderug
- Hybridrug
- Havre
- Vårbyg

Se oversigt i bilag 1 tabel 2.

7. september 2025 (udskudt såfrist):

Ansøger kan vælge at så sine efterafgrøder frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der har såfrist 20. august, og er sået herefter. Se oversigt i Bilag 1 tabel 2.

Den udskudte såfrist indberettes på markniveau i GKEA. Du kan se mere i tabel 6.14. Du kan læse mere om kontrol af fleksible så frister i afsnit 3.4.

Du kan læse mere om kontrol af fleksible såfrister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrøden er sået efter etableringsfristen, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Vær opmærksom på, at frøgræs, hvoraf der skal høstes frø året efter, ikke kan godkendes som målrettede eller pligtige/husdyrefterafgrøder.

Efterafgrøder bestående af græs udsået i vintersæd i efteråret 2024 kan tælle med som målrettede efterafgrøder i 2025.

6.4 Tilladte målrettede efterafgrøder

Følgende efterafgrødetyper kan bruges som målrettede afgrøder:

- Korsblomstrede afgrøder, f.eks. olieræddike og gul sennep, eventuelt som blanding
- Korn
- Rent græs uden kløver
- Honningurt
- Cikorie
- Klinte
- Hjulkrone
- Morgenfrue
- Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Se desuden bilag 1 tabel 1 og tabel 2, som viser en oversigt over de mest almindelige tilladte efterafgrøder.

I tabel 6.14 kan du se hvilke afgrøder, der må etableres henholdsvis den 1. august og frem til den 20. august. Tabellen viser ikke hvilke afgrøder, der udelukkende må etableres på disse frister men giver dig et overblik over alle arterne, ansøger kan bruge til etablering af sine efterafgrødearealer.

Tabel 6.14: En oversigt over hvilke efterafgrødetyper, der skal være sået hvornår.

Dato	1. august	20. august*
Efterafgrødetype	Rent græs uden kløver Korsblomstrede afgrøder Korn Honningurt Cikorie Klinte Hjulkrone Morgenfrue	Korsblomstrede Honningurt Almindelig rug Stauderug Hybridrug Havre Vårbyg Klinte Hjulkrone Morgenfrue

* Senest 7. september med udskudt såfrist

Efterafgrøder, der sås i en hovedafgrøde, skal sås i korn eller en afgrøde med tilsvarende høsttidspunkt, se tabel 6.14. Det gælder for både renbestande og blandinger.

Det er tilladt at udså græsudlæg i majs.

Det er ikke tilladt at have målrettede efterafgrøder i roer eller andre afgrøder med sent høsttidspunkt.

Etableringen af efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Efterafgrøderne må både sås før, under eller efter høst, indenfor etableringsfristerne.

Ikke-tilladte arter, bortset fra kvælstoffikserende arter (se afsnit 6.5), må gerne være til stede på et areal med efterafgrøder. De kan dog ikke medregnes, når du kontrollerer dækningsgraden ud fra trappemodellen.

Hvis de tilladte efterafgrødearter opfylder kravet til dækningsgrad for målrettede efterafgrøder, skal du godkende marken med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Hvis det er tydeligt, at der er etableret en vinterafgrøde, og der er tydelige sprøjtespor og evt. spor efter udkørsel af gødning, skal du oprette følgende observation:

- Efterafgrøden er ikke etableret (8.2.2)

Du skal skrive i bemærkningen til observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, at ansøger har etableret vintersæd. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 6.

Husk fotodokumentation, der tydeligt viser afgrøden, sprøjtespor samt eventuel udkørt gødning. Fotos skal dække hele marken.

Du må kun tilføje efterafgrøder, hvis det er efterafgrøder, der er indberettet. Har ansøger etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

6.5 Spildfrø og ukrudt

Planter af spildfrø bestående af tilladte efterafgrødearter skal indgå i vurderingen af dækningsgraden sammen med de såede efterafgrøder. Spildfrø af ikke-godkendte efterafgrøder samt ukrudt kan ikke indgå i vurderingen af dækningsgraden. Læs mere i afsnit 6.6 om kontrol af dækningsgraden.

Det er et krav, at der aktivt er foretaget etablering af efterafgrøder. Består efterafgrøden alene af spildfrø af godkendte arter og/eller ikke-tilladte arter, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, at der udelukkende er fundet spildfrø. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 6.

Bemærk, at kvælstoffikserende arter ikke er tilladt på en mark, der ikke er indberettet som alternativet efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter. Et areal skal derfor underkendes, hvis der er tegn på at de kvælstoffikserende arter er etableret eller jævnt dækkende på arealet. Dette gælder også selvom dækningsgraden er opfyldt af ikke-kvælstoffikserende godkendte arter og spildfrø af tilladte efterafgrødearter.

Hvis du ved kontrol af målrettede efterafgrøder konstaterer kvælstoffikserende arter, skal du anvende følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)

Angiv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilke af disse der er kvælstoffikserende. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 6.

6.6 Dækningsgrad ("trappemodel")

Efterafgrøden skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Derfor skal der være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodel, se tabel 6.15. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, skal du godkende den med den relevante observation:

- Efterafgrøde godkendt som frivillig målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Tabel 6.15: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt.

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste så tidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20. august	24. august	28. august	7. september
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring.

Vær opmærksom på, at kravene til godkendelse af efterafgrøder i majs ikke følger ovenstående trappemodell. Læs mere i afsnit 6.10.

Hvis dækningsgraden ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11) hvis krav er 5 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2) hvis krav er 10 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.4.5) hvis krav er 15 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6) hvis krav er 20 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20 % (8.4.7) hvis krav er 25 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25 % (8.4.8) hvis krav er 30 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30 % (8.4.9) hvis krav er 35 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35 % (8.4.10) hvis krav er 40 %

OBS: Du skal underkende hele arealet, der ikke lever op til dækningsgraden med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet. Se tabellen herover.

Eksempel: Du er på kontrol den 3.oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35%. Alle delarealer, der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9.

Se ”Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder”, hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder ”Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder” på Arealkontrolportalen.

6.7 Afgræsning og slæt

Det er tilladt at afgræsse, afpudse og tage slæt på arealer med målrettede efterafgrøder, så længe plantedækket ikke tager skade, og efterafgrøden stadig har en tilstrækkelig dækningsgrad.

Hvis du konstaterer, at plantedækket/dækningsgraden ikke er tilstrækkeligt på grund af afgræsning, afpudsning eller slæt, skal du underkende arealet ned til 100 m² ved brug af dækningsgradsobservationer beskrevet i afsnit 6.6.

6.8 Destruktionstidspunkt

Målrettede efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2025. Det gælder uanset etableringsdatoen.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsforbuddets ophør, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsforbuddet er ophørt (8.6.1)

Du skal også bruge denne observation, hvis du konstaterer vintersæd, der er sået før 20. oktober på arealet.

Bemærk, at forbuddet mod destruktion af græsudlæg i majs ophører senere (Se afsnit 6.10) samt alternativet efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter (Se afsnit 7.6).

6.9 Gødning

Efterafgrøderne har ikke nogen kvælstofnorm, og det er ikke muligt at gøde efterafgrøder med kvælstofholdig gødning og samtidig overholde gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler. Husdyrgødning, anden organisk gødning eller bioaske må ikke tildeles efterafgrøder. Det er tilladt at tildele kunstgødning til efterafgrøder, men perioden, hvor kvælstofholdig kunstgødning ikke må udbringes, gør, at tildelingen ikke kan lade sig gøre i praksis. Derfor må ingen kvælstofholdige gødninger tildeles efterafgrøder, men det er tilladt at tildele ikke-kvælstofholdig kunstgødning.

Efterafgrøder der er gødsket kan dog fortsat godkendes til efterafgrødeordningen, såfremt alle øvrige forpligtelser er opfyldt, men du skal orientere kommunen om overtrædelsen. Du skal derfor følge nedenstående uanset om du sender et hørings- eller OK-brev.

Hvis du konstaterer, at et areal med efterafgrøder er gødsket, skal du dokumentere det og sende fotos til kommunen. Du skal benytte brevskabelonen der ligger på Arealkontrolportalen under: [Styrelsens internet](#) → [Fagligt](#) → [Arealportal](#) → [Kontrol - Areal](#) → [Andre dokumenter](#).

Du skal sende brevet via mail til kommunen via sikker mail og sætte ansøger på som cc-modtager. Skriv "Til landbrugssagsbehandlerne" øverst i mailen, så den lettere kan fordeles til de rette medarbejdere i kommunen. Mailen skal du journalisere på kontrolsagen i Sagsbehandlerportalen.

I brevet til ansøger skal du til sidst i brødteksten under afsnittet "Resultat af kontrollen på stedet" indsætte følgende:

"Vi har konstateret, at du har gødsket mark [indsæt marknummer/numre], hvilket kan være en overtrædelse af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4 eller § 9, som kommunerne har tilsynspligten med. Vi har derfor orienteret [indsæt navn på kommune]."

6.10 Kontrol af målrettede efterafgrøder i majs

Ansøger kan etablere efterafgrøder som græsudlæg i majs.

Målrettede efterafgrøder i majs skal kontrolleres efter høst af hovedafgrøden. Efterafgrøden skal kontrolleres ud fra trappemodellen for målrettede efterafgrøder i majs som du finder i afsnittet "Dækningsgrad ("trappemodell" for målrettede, efterafgrøder i majs)" længere nede.

Bemærk at kontrollen af målrettede efterafgrøder i majs har sin egen trappemodell. Det er vigtigt, at du bruger denne, da den adskiller sig fra trappemodellen der anvendes for de øvrige typer af efterafgrøder, der ikke udlægges i majs.

Målrettede efterafgrøder i majs må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 1. marts 2025. Destruktionsforbuddet er en del af kontrollen. Se afsnittet "Destruktionstidspunkt for målrettede efterafgrøder i majs" længere nede.

Du kan se om majsen er høstet i kontrolopgaven i skemaet "Markplan - areal" som du finder i menuen "Markplaner". I skemaet er der kryds i "Ja" eller "Nej", afhængigt af, om majsen er høstet eller ej. Se figur 6.10. For at indlæse data i kontrolopgaven, skal du køre beregningen "3. Konsekvensberegning".

Data leveres d. 30/10, 13/11, 27/11 og 11/12. Hvis datoerne ændres, meldes det ud af Team Kontrol & Support.

Der kan være marker, for hvilke satellitten ikke kan konstatere, hvorvidt majs er høstet eller ej. I så fald vil boksene med ☐ Ja ☐ Nej have en rød markeret linje omkring sig. I sådanne tilfælde vil der aldrig komme et satellitresultat som du skal afvente.

Marknummer ↑↓	Areal indtegnet på markkort ↑↓	Markbloknnummer ↑↓	Markblokkens tilskudsprocent							Afgrøde		
			Ansågt procent ↑↓	Konstateret procent ↑↓	Ansågt GB areal ↑↓	Grundbetaling til projektareal (Art 4.4.c) ↑↓	Ansågt stivelseskartofler areal ↑↓	Fradrag GB, konstateret ved fysisk kontrol ↑↓	Konstateret areal tilskudsberettiget til grundbetaling ↑↓	Ansågt ↑↓	Konstateret ↑↓	Majs Høstet (Ja/nej) ↑↓
						☐ Ja ☐ Nej						☐ Ja ☐ Nej

Figur 6.10: Under "Markplan - areal" fremgår det, om majs er høstet eller ej. Det ses ved et kryds i henholdsvis "Ja" eller "Nej" i kolonnen "Majs Høstet (ja/nej)" i højre side.

6.10.1 Er majs høstet?

Herunder kan du læse, hvordan du på kontroltidspunktet skal forholde dig til marker hvor:

- Majs er høstet
- Majs ikke er høstet
- Majs ikke er høstet på et delareal

Majs er høstet på kontroltidspunktet

Hvis majs er høstet, skal du besigtige hele arealet og benytte den relevante observation beskrevet i afsnittet "Dækningsgrad ("trappemodell" for målrettede efterafgrøder i majs)" længere nede.

Græsudlæg i majs skal opfylde trappemodellen vist i tabel 6.16. For at hele marken kan godkendes efter trappemodellen, skal dækningsgraden være overholdt for hele marken, og ikke kun for græsstriberne, der er sået mellem majsrækkerne. Det vil sige, at den "bare" stribe, hvor majs har stået, skal indgå i vurderingen som bar jord.

Du skal udføre kontrollen gennem følgende trin:

1. Først skal du trække arealer med kørespor, oversvømmning samt hvor der ikke er blevet etableret græsudlæg fra det samlede markareal. Du skal benytte observation 8.2.2 til dette.
2. Derefter skal du trække arealer, hvor græsudlægget ikke lever op til dækningsgraden, fra det samlede markareal. Du skal vurdere dækningsgraden ud fra trappemodellen i afsnit 6.10.2 og benytte den observation, der er relevant for det pågældende kontroltidspunkt.
3. Nu skal du vurdere resten af marken som en helhed. Du skal bedømme, hvor stor en del af marken græsstriberne udgør. Derefter om striberne lever op til trappemodellen. Er dette tilfældet, skal du godkende den procentvise del af marken, der opfylder trappemodellen. Den øvrige del skal du underkende.

At dækningsgraden for marken (fratrasket ikke-landbrug samt delarealer med for lav dækningsgrad/ingen etablering) skal vurderes som en helhed, betyder, at du ikke skal placere godkendende og underkendende observationer "i striber" langs majsrækkerne og græsstriberne. I stedet skal du benytte to observationer der udgør en samlet arealstørrelse svarende til den procentvise del du henholdsvis godkender og underkender:

På den procentvise del du godkender skal du benytte én af følgende observationer:

- Græsudlæg i majs godkendt som frivillige målrettede – Observationens størrelse svarer til godkendt areal (8.8.13)
- Græsudlæg i majs godkendt som obligatorisk målrettede – Observationens størrelse svarer til godkendt areal (8.8.11)

På den procentvise del du underkender skal du benytte følgende observation:

- Græsudlæg ikke etableret – Observationens størrelse svarer til underkendt areal (8.2.3)

Hvis dækningsgraden er så høj, at hele marken (fratrasket ikke-landbrug samt delarealer med for lav dækningsgrad/ingen etablering) kan godkendes, skal du ikke benytte de to ovennævnte observationer. Du skal i stedet benytte én af følgende observationer:

- Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Eksempel

Hvis kontroltidspunktet kræver, at der skal være 20 % dækning: Majsrækkerne optager halvdelen af arealet og efterafgrøden, sået mellem majsrækkerne, optager den anden halvdel.

- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på 40 %, skal du godkende hele marken.
- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på 20 %, hvor der er efterafgrøde, skal du godkende halvdelen af marken. I denne situation skal du godkende den ene halvdel som målrettede efterafgrøde (observation 8.8.13 / 8.8.11), den anden halvdel skal du underkende som ikke etableret (8.2.3).*
- Hvis efterafgrøden har en dækningsgrad på under 20 %, hvor der er efterafgrøde, skal du underkende hele marken.

Bemærk, at græsstriber og majsrækker ikke nødvendigvis er lige bredde i alle tilfælde. Du kan opleve situationer hvor majsrækkerne optager mere end halvdelen af marken på bekostning af græsstriberne der optager mindre end halvdelen. Det omvendte kan også være tilfældet. Dette vil påvirke vurderingen af dækningsgraden for marken i sin helhed.

Hvis kontroltidspunktet kræver, at der skal være 20 % dækning og efterafgrøden har en dækningsgrad på 20 %, hvor der er efterafgrøde, men græsstriberne optager mere end halvdelen af arealet, kan du derfor godkende mere end halvdelen af marken*.

**Du skal i disse tilfælde ikke placere den henholdsvis godkendende observation (8.8.13 / 8.8.11) og underkendende observation (8.2.3) på de individuelle rækker. Du skal nøjes med to observationer, hvis størrelse hver i sær udgør den arealstørrelse du henholdsvis kan godkende og underkende.*

Husk at tage fyldestgørende fotos af marken. Både de større arealer, du underkender, men også fotos, der viser helheden af marken. Tag nogle fotos ud over marken, som viser marken i sin helhed og nogle repræsentative fotos, der viser forskellen mellem striberne med græsudlæg og de "bare" striber i majsrækkerne.

Du skal altid tage fotos af arealer, du underkender. Hvis du anvender observationer, som beskrevet i fodnoten i eksemplet ovenfor, vil det også være nødvendigt at tage fotos, der inkluderer arealer, du godkender. Det skyldes, at observationerne i disse tilfælde ikke placeres i overensstemmelse med arealernes faktiske beskaffenhed, men blot repræsenterer en arealstørrelse.

Du skal benytte følgende besigtigelseskvittering til kontrol, når majsens er høstet:

- *Besigtigelseskvittering:*
9. Besigtiget – efterafgrøder i majs. Majsens er høstet.

Hvis du har kontrolleret majsens i forbindelse med en efterkontrol af frivillige målrettede efterafgrøder, skal du på fanen "2. Efterkontrol" sætte kryds i "Kontrol kunne afsluttes" under "(1) Målrettede Efterafgrøder i majs".

Majsens er ikke høstet på kontroltidspunktet

Hvis majsens er til stede ved kontrol, skal du sætte marken til efterkontrol.

Bemærk, at det kun er **frivillige** målrettede efterafgrøder i majs, der kan sættes til efterkontrol i kontrolopgaven. For **obligatoriske** målrettede efterafgrøder i majs skal du foretage håndholdt efterkontrol.

Du sætter marker med frivillige efterafgrøder i majs til efterkontrol ved at kombinere følgende observation og besigtigelseskvittering på marken:

- *Observation:*
 - Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- *Besigtigelseskvittering:*
8. Ikke besigtiget – efterafgrøder i majs. Majsens ikke høstet.

Når marken er sat til efterkontrol med ovenstående observation og besigtigelseskvittering, er efterafgrøden hverken godkendt eller underkendt, da dette først er muligt ved besigtigelse efter høst af hovedafgrøden.

Bemærk, at marker med frivillige målrettede efterafgrøder i majs, der sættes til efterkontrol vil komme på "2. Efterkontrol"-fanen, da denne åbner samtidig med efterafgrødekontrolperiodens start. Læs evt. mere om efterkontrol i Instruks 1, afsnit 3.3.

For obligatoriske målrettede efterafgrøder i majs skal du håndholde efterkontrollen. Du skal i dette tilfælde ikke lægge en observation på marken, men kun benytte følgende besigtigelseskvittering:

- *Besigtigelseskvittering:*
8. Ikke besigtiget – efterafgrøder i majs. Majsen ikke høstet.

Majsen er ikke høstet på et delareal på kontroltidspunktet

Hvis der er delarealer over 100 m², hvor majsen ikke er høstet, skal du foretage en konkret vurdering af, hvordan du skal forholde dig til disse.

(Det kan også være en hel mark, hvorfor delareal og mark begge herefter omtales samlet som "arealer")

Hvis du er i stand til at overskue hele arealet og vurdere græsudlægget, eksempelvis fordi majsen ikke er vellykket og derfor ikke dækker udsynet, kan du gennemføre kontrollen på følgende måde:

- Du skal kigge ind fra alle sider.
- Du skal fotodokumentere forholdene uanset om du godkender eller underkender arealet. Det vil sige, at du skal tage fotos af græsudlægget, som du bedømmer ud fra trappemodellen og vise, at majsen ikke er høstet.
- Skriv en bemærkning til sagsbehandler herom.

Du må kun anvende ovenstående fremgangsmåde for arealer, hvor du er i stand til at vurdere græsudlægget. Hvis du ikke er i stand til at vurdere dette, skal du sætte marken til efterkontrol. Se hvordan under overskriften "Majsen er ikke høstet på kontroltidspunktet" ovenfor i dette delafsnit.

Hvis majsen på arealer over 100 m² fortsat ikke er høstet ved efterkontrollen, skal du afhængigt af kontroltidspunktet gøre følgende:

Efterkontrol før sidste uge i februar 2026:

- Du skal håndholde sagen og kontrollere marken færdig på et senere tidspunkt, efter majsen er høstet. Læs om håndholdte sager i Instruks 1, kapitel 3.
 - o Fremgangsmåden skyldes, at ansøger fortsat har mulighed for at høste majsen inden for kontrolperioden.

Efterkontrol den sidste uge i februar 2026:

- Du skal godkende arealet, hvor majsen ikke er høstet.
- Er der tale om et delareal, skal indgå i vurderingen af det samlede areal, som beskrevet under overskriften "Majsen er høstet på kontroltidspunktet" ovenfor i dette delafsnit.
- Du skal tage fotos af arealet, der viser, at majsen ikke er høstet.
- Skriv i en bemærkning til sagsbehandler, at majsen for arealet ikke er høstet, men er godkendt, da besigtigelse ikke er mulig.
 - o Fremgangsmåden skyldes, at d. 28. februar er sidste dag i kontrolperioden. Der er derfor ikke mulighed for at afvente, at majsen høstes efter denne dato. Af planlægningsmæssige hensyn kan kontrollen udføres hele sidste uge af februar.

Bemærk, at sager med kontrolårsag x udtaget til kvalitetsvurdering af målrettet regulering på en mark med græsudlæg i majs, skal være færdigkontrolleret senest 31. december 2025.

6.10.2 Dækningsgrad ("trappemodell" for målrettede efterafgrøder i majs)

Bemærk, at kontrollen af målrettede efterafgrøder i majs har sin egen trappemodell. Det er vigtigt, at du bruger denne, da den adskiller sig fra trappemodellen, der anvendes for de øvrige typer af efterafgrøder, som ikke udlægges i majs.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrøden dækker arealet. Du skal vurdere efterafgrødens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden strækker sig fra september til og med februar måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en fremspiring af efterafgrødeplanter.

Når efterafgrøder etableres som græsudlæg i majs, vil der ofte være flere efterafgrøder mellem majsrækkerne i forhold til rækkerne hvor majsene har stået. Læs om hvordan du forholder dig til dette i afsnit 6.10.1. Dækningsgraden skal alle steder være opfyldt for arealer ned til 100 m².

Du skal kontrollere efterafgrøden efter nedenstående trappemodell, se tabel 6.16. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen til målrettede efterafgrøder i majs, godkender du efterafgrøden ved at tilføje den med én af følgende observationer:

- Efterafgrøde godkendt som frivillige målrettede (8.8.3)
- Efterafgrøde godkendt som obligatorisk målrettede (8.8.1)

Tabel 6.16: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt ved målrettede efterafgrøder i majs

Kontroltidspunkt		Krav til minimumsdækningsgrad
2025	September	2 %
2025	Oktober	2 %
2025	November	5 %
2025	December	10 %
2026	Januar	20 %
2026	Februar	20 %

Hvis dækningsgraden ikke er tilstrækkelig for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis efterafgrøden ikke er etableret
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11) hvis krav er 2 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 2 % (8.4.12) hvis krav er 5 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2) hvis krav er 10 %
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6) hvis krav er 20 %

Det er vigtigt, at du skelner mellem arealer, hvor efterafgrøden ikke er etableret, og arealer, hvor efterafgrøden er etableret, men ikke opfylder dækningsgraden.

Eksempel – kontroltid i september:

- Hvis dækningsgraden er mindre end 2 %, men der er synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af f.eks. udsæd eller fremspiring, skal du benytte observation 8.4.11.
- Hvis der derimod ikke er tegn på etablering f.eks. ved bar jord eller anden etableret afgrøde, skal du benytte observation 8.2.2.

Se "Efterafgrøder – Billedbog til brug ved kontrol af efterafgrøder", hvor der er eksempler med hensyn til dækningsgrad for forskellige afgrøder. Du finder billedbogen på Arealkontrolportalen.

Husk, at når du underkender et areal, så skal du sikre dig, at fotodokumentationen er dækkende og viser, at der på marken ikke er etableret efterafgrøder, eller at dækningsgraden ikke er opfyldt.

6.10.3 Destruktionstidspunkt for målrettede efterafgrøder i majs

Målrettede efterafgrøder i majs må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 1. marts 2025. Det gælder uanset etableringstidspunktet.

Hvis efterafgrøden er destrueret før destruktionsforbuddets ophør, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde fjernet eller nedvisnet før destruktionsforbuddet er ophørt (8.6.1)

6.10.4 Øvrige forpligtelser, forbud m.m. for målrettede efterafgrøder i majs

Der gælder de samme regler for målrettede efterafgrøder, der udlægges i majs, som for efterafgrøder, der ikke udlægges i majs i henhold til nedenstående punkter. Du skal kontrollere efter følgende afsnit afhængig af forholdet:

- Spildfrø og ukrudt – afsnit 6.5
- Afgræsning og slæt – afsnit 6.7
- Gødning – afsnit 6.9

7. Kontrol af alternativer til målrettet kvælstofregulering

Kontrolårsag n, r, l, k

Der er i 2025 følgende otte alternativer, der kan bruges i stedet for målrettede efterafgrøder:

- Mellemafgrøder.
- Tidlig såning af vintersæd.
- Braklagte arealer.
- Braklagte arealer langs vandløb og søer.
- Energiafgrøder.
- Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter.
- Præcisionslandbrug.
- Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote for planperioden 2024/2025.

Du kan se omregningsfaktorerne for de forskellige alternativer i tabel 6.17. Disse har ikke betydning for kontrollen.

Tabel 6.17: Alternativer til målrettede efterafgrøder og deres omregningsfaktor.

Alternativer til efterafgrøder	Fra alternativ til efterafgrøder
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 2 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøder
Tidlig såning af visse vinterafgrøder (senest 7. september)	1,9 ha til 1 ha efterafgrøder
Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter	1 ha til 1 ha efterafgrøder og en eftervirkning på 50 kg N/ha
Præcisionslandbrug (Bliver kontrolleret administrativt)	11 ha til 1 ha efterafgrøder
Reduktion af bedriftens samlede kvælstofkvote (Bliver kontrolleret administrativt)	110 kg/175 kg kvælstof til 1 ha efterafgrøder

Alternativer til målrettet kvælstofregulering skal ligge, hvor de er indberettet per 10. september i Fællesskemaet. Du skal kontrollere marker med kontrolårsag "n", "r", "l" og "k" i listen "følgende marker skal kontrolleres" på kontrolgrundlaget.

På kontrolgrundlaget kan du se en markplan for ansøgers indberettede alternativer til målrettet regulering, se figur 6.11. Kan det indberettede areal ikke godkendes, vil det give en høring. Det er ikke muligt for ansøger at udpege andre arealer, end dem, der er indberettet per 10. september.

Målrettede efterafgrøder - vejledende indsatsbehov og ansøgt areal pr. kystvandopland, ha			
A1	A19	A20	A21
Marknr.	Valg af efterafgrøde/alternativ	Faktisk udlagt med efterafgrøder eller alternativ	Præcisionslandbrug
M1	Målrettede efterafgrøder	2,06	☐
M2	Efterafgrøder, N-fikserende	1,82	☐
M3	Udlægning af mellemafgrøder	1,91	☐
M4	Tidlig såning af visse vinterafgrøder	2,03	☐
M5	Etablering af flerårige energifafgrøder	2,19	☐
M6	Brak langs vandløb og søer	0,42	☐
M7	Braklagte arealer	2,78	☐

Figur 6.11 Skema i Angular, der viser markplan for målrettet regulering.

Tilføje alternativer til obligatoriske og frivillige målrettede efterafgrøder

Når du tilføjer alternativer til frivillige målrettede efterafgrøder og alternativer til obligatoriske målrettede efterafgrøder, anvender du forskellige observationer. Læs under hvert alternativ.

Alternativer til obligatoriske efterafgrøder

Obligatoriske efterafgrøder og alternativer er ikke stedfaste på markniveau, men inden for kystvandoplandet.

Ansøger kan udpege arealer i kystvandoplandet, der ikke er at finde i ansøgers FS markplan. Når du tilføjer obligatoriske alternativer, der er udpeget uden for ansøgers FS markplan, skal du i kommentarfeltet skrive # efterfulgt af kystvandoplandsnummeret. (f.eks. #60000400) Du kan finde kystvandoplandsnummeret i IMK: I IMK vælg i korttemaer "Default" og gå ned til "Målrettet kvælstofregulering". Tænd for laget "Krav om obligatoriske målrettede efterafgrøder 2025". Vær opmærksom på at man skal zoome relativt langt ind. Kystvandoplandsnummeret bør derefter fremgå på markarealet i IMK.

Du skal angive, hvilke arter, du har konstateret

Kontrollen skal bidrage til at træne satellitterne i at genkende efterafgrøder. Det betyder, at du skal notere de arter, du konstaterer ved kontrol af frivillige målrettede efterafgrøder, mellemafgrøder, efterafgrøder med kvælstoffikserende arter og tidlig såning af vintersæd. Det gælder både for arealer du godkender og underkender.

Du skal angive arterne i en bemærkning til den anvendte observation. Du skal indtaste et hashtag (#) foran de konstaterede arter.

OBS: Du skal ikke gøre dette for de obligatorisk målrettede efterafgrøder og alternativer, da # her benyttes i tilfælde, hvor du skal angive kystvandoplandsnummeret.

Eksempel 1:

Du konstaterer, at der er etableret tidlig såning af vintersæd bestående af vinterhvede som alternativ til frivillige målrettede efterafgrøder. Du godkender arealet med observationen:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.21)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:
vinterhvede

Eksempel 2:

Du konstaterer, at der er etableret en efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter bestående af hvidkløver og olieræddike som alternativ til obligatoriske målrettede efterafgrøder. Da blandingen indeholder en ikke-godkendt art, underkender du arealet med observationen:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en ikke godkendt art (8.7.25)

I en bemærkning til observationen skal du skrive:
olieræddike (ikke-tilladt art), hvidkløver

7.1 Mellemafgrøder

Kontrolårsag n

Mellemafgrøder skal efterfølges af vintersæd i 2025. Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller af frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2025. Olieræddike og gul sennep kan enten udsås i renbestand eller som blanding.

Mellemafgrøder skal være udsået senest 20. juli, og må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september. Dette betyder, at de skal være færdigkontrolleret 19. september.

Arealer med mellemafgrøder

Hvis mellemafgrøderne kan godkendes, tilføjes de ved at oprette en af følgende observationer afhængig af, om det er alternativ til frivillige eller obligatoriske målrettede efterafgrøder:

- Mellemafgrøde som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.1)
- Mellemafgrøde som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.31)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene til mellemafgrøder.

Du må kun tilføje mellemafgrøder, hvis det er mellemafgrøder, der er indberettet. Har ansøger der etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Manglende etablering

Hvis der ikke er sået mellemafgrøder på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)

For frivilligt målrettet regulering: Er der etableret et andet virkemiddel end mellemafgrøder, se kapitel 8.

Dækning

Du skal visuelt vurdere, om mellemafgrøden dækker arealet. Det vil sige, at mellemafgrøden skal være jævnt fordelt og veludviklet. Du skal vurdere mellemafgrødens arealdække og ikke antallet af efterafgrødeplanter. Dækningsgraden følger trappemodellen. Det betyder, at mindstekravet til dækningen er 20 % i den periode, hvor kontrollen af mellemafgrøder foregår.

Hvis dækningen ikke er 20 % eller derover for et areal over 100 m², skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering dækker ikke arealet tilstrækkeligt (8.7.3)

Tilladte mellemafgrøder

Mellemafgrøder skal bestå af olieræddike, gul sennep eller frøgræs, hvor der er høstet frø i løbet af sommeren 2025. Mellemafgrøden skal være udsået. Det betyder, at ukrudt og spildfrø ikke kan regnes med til mellemafgrøden, på trods af at de gerne må være der. Det gælder for både vurdering af tilladte plantearter og vurdering af dækning.

Hvis du ved kontrol af mellemafgrøder konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte, eller at arealet består af spildfrø/ukrudt, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvad mellemafgrøden består af. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 7.

Destruktionsforbud

Mellemafgroder må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. september 2025.

Hvis du konstaterer, at mellemafgroden er fjernet eller nedvisnet før 20. september, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Mellemafgroder som alternativ for målrettet kvælstofregulering fjernet/nedvisnet før 20. september (8.7.5)

Hvis du er på kontrol af målrettet kvælstofregulering efter destruktionsforbuddets ophør for mellemafgroder (20. september), og ansøger udpeger et areal, hvor mellemafgroden ikke længere er til stede, skal du verificere, om det er sandsynligt, at der har været mellemafgroder på arealet. Hvis der er en tidligt sået vintersæd, som f.eks. vinterraps, på arealet, så kan arealet ikke godkendes. Hvis der derimod er sået en sent sået vintersæd, og du vurderer, at der kan have været mellemafgroder på arealet, så skal du tilføje mellemafgroder med en af nedenstående observationer:

- Mellemafgrode som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.1)
- Mellemafgrode som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.31)

7.2 Tidlig såning af vintersæd

Kontrolårsag r

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ, og skal være etableret som korn i renbestand. Vintersæd kan være vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) og triticale.

Tidligt sået vintersæd skal kontrolleres så tidligt som muligt og senest d. 25. september.

Arealer med tidlig såning

Hvis der er etableret tidlig såning af vintersæd, skal du godkende arealet ved at oprette en af følgende observationer afhængig af, om det er alternativ til frivillige eller obligatoriske målrettede efterafgroder:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.21)
- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.32)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Du må kun tilføje tidlig såning af vintersæd, hvis det er tidlig såning af vintersæd, der er indberettet. Har ansøger der etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Manglende etablering

Hvis der ikke er etableret tidlig såning af vintersæd, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke udsået (8.7.22)

Har ansøger etableret et andet virkemiddel end tidlig såning af vintersæd, se kapitel 8.

Såtidspunkt

Vintersæden skal være sået senest 7. september for at tælle med som alternativ. Under normale omstændigheder spirer vintersæd frem på 5-7 dage. Hvis der på grund af vejrforholdene ikke er optimale forhold, skal du tage hensyn til dette ved vurderingen af afgrøden. Det kan for eksempel være kulde, tørke, eller dårligt såbed.

Du skal spørge ind til såtidspunktet på kontrollen. Derefter skal du vurdere, om dette er sandsynligt på baggrund af afgrødens udviklingstrin. Se bilag 2.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senest ved fristen den 7. september, godkender du afgrøden.

Hvis du vurderer, at afgrøden er sået senere end den 7. september, skal du underkende afgrøden. Det gør du ved at oprette følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering sået efter den 7. september (8.7.24)

Derudover skal du notere udviklingstrin for afgrøden (se Bilag 2) og fotografere afgrøden/kernerne. Desuden skal du lave en vurdering af såbedets tilstand i forhold til tør/våd/kold/knoldet eller andet. Skriv din vurdering i bemærkningsfeltet ved observationen.

Tilladte vinterafgrøder, der kan benyttes som alternativ

For at tælle med som alternativ skal vintersæden bestå af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) eller triticale, og skal være sået i renbestand. Det vil sige, at der på arealerne ikke kan være en blanding af korn og græs, f.eks. græs med korn som dæksæd. Hvis du ved kontrol af tidlig såning konstaterer en anden afgrøde end de førnævnte, skal du underkende arealet. Du skal anvende følgende observation i IMK:

- Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en ikke godkendt art (8.7.25)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilken afgrøde der er udsået på arealet. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 7.

7.3 Braklagte arealer

Kontrolårsag l, k

Braklagte arealer kan anvendes som alternativ, hvis

- Arealerne er etableret med græs (omdrift), der er sået senest 1. januar 2025.
- Græsset ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2025. Dog må der gerne tages slæt efter 20. oktober 2025, så længe plantedækket ikke tager skade. Skal arealerne overgå til permanent ekstensivering, må de ikke nedpløjes, nedvisnes eller destrueres efter d. 20. oktober 2025.
- Arealet efterfølges af en forårssået afgrøde eller overgår til permanent ekstensivering eller bibeholdes som brak i 2026.
- Arealet ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler, og der ikke tages slæt på arealet i planperioden 1. august frem til 20. oktober 2025.
- Det braklagte areal udgør et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.

Et brakareal anses for at være etableret med græs, uanset om der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet.

Arealerne skal være dyrknings-, gødsknings- og sprøjtefrie. Det er dog tilladt med selektiv bekæmpelse af giftige eller aggressive plantearter.

Bemærk, at der ikke er noget aktivitetskrav på braklagte arealer, der benyttes som alternativ til målrettede efterafgrøder. Det betyder, at du kan tilføje brakarealet som alternativ til målrettede efterafgrøder.

Du tilføjer ved at vælge en af følgende observationer:

- Brak, som alternativ for målrettet frivillig kvælstofregulering, tilføjet (8.7.16)
- Brak, som alternativ for målrettet obligatorisk kvælstofregulering, tilføjet (8.9.35)

Vær opmærksom på at aktivitetskravet skal være opfyldt, for at ansøger kan få grundbetaling for arealet. Det betyder, at hvis du er på kontrol efter den 25. oktober, og brakken ikke er slået, skal du udvide kontrollen til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Læs mere i instruks 3.

Braklagte arealer, som anvendes som alternativ, skal have afgrødekode 310 (brak, sommerslåning).

Du må kun tilføje brak, hvis det er brak der er indberettet. Har ansøger der etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Braklagte arealer med tilsagn

Hvis der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, kan brakarealet ikke anvendes som alternativ. Du underkender brakarealet ved at bruge følgende observation:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, ligger i et tilsagnsareal (8.7.17)

Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2025, kan arealet dog godt tælle med. Du kan se, om der er givet tilsagn til arealet i markplanen i Sagsbehandlerportalen eller i IMK.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med brak, og der ikke er græs på hele arealet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Hvis der er etableret et andet virkemiddel end brak, se kapitel 8.

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvad du har konstateret på arealet.

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Dyrkning, gødsning, sprøjtning, afgræsning

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet eller afgræsset, skal du oprette følgende observation:

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, forbud mod dyrkning, gødsning eller sprøjtning ikke overholdt (8.7.19)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvilken overtrædelse, der er tale om.

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling.
Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".

Tidligst destruktionsdato

Brakarealer, anvendt som alternativ, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2025. Hvis du konstaterer, at brakarealet er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brakareal, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, destrueret før 20. oktober (8.7.20)

Bemærk, at tidspunktet for destruktionsforbuddets ophør adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak. Læs mere i Instruks 3

7.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer

Kontrolårsag l, k

Braklagte arealer langs vandløb og søer kan bruges som alternativ til målrettede efterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

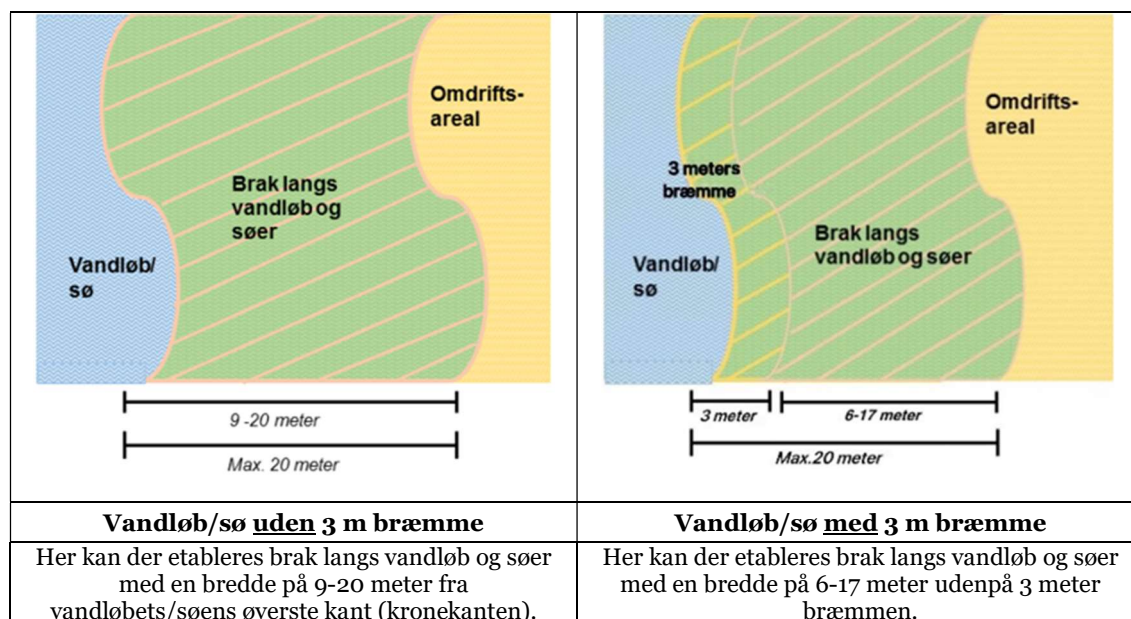
- Arealet skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2025.
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2025.
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller bibeholdes som brak i 2026.
- Der må ikke gødskes, afgræsses eller tilføres plantebeskyttelsesmidler på arealet, og der må ikke tages slæt på arealet i planperioden 1. august frem til 20. oktober 2025.
- Brakarealet skal være beliggende imellem vandløbet/søen og et areal i omdrift.
- Arealet skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller sø. Når der er en 3-metersbræmme (GLM 4), kan virkemidlet stadig anvendes op til 20 meter fra kronekanten. Det betyder, at bredden af arealet kan være mellem 6 og 17 meter.

- Det braklagte areal skal udgøre et sammenhængende areal på mindst 0,01 ha.

Ved vandløbets eller søens øverste kant (kronekanten) forstås overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbearbejdes. Hvis der ikke er en identificerbar øverste kant, skal du beregne arealets bredde fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumplanter og egentlige landplanter.

Braklagte arealer langs vandløb og søer der benyttes som alternativ til målrettede efterafgrøder, kan ikke samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10 samt GLM 4 kravet.

Bemærk, at en eventuel 3-metersbræmme ikke må tælles med. Det er dog muligt at benytte braklagte arealer langs vandløb og søer, der er etableret uden på en 3-metersbræmme, se figur 6.12. Du kan se, hvor der er 3-metersbræmmer på kortet i IMK.

Figur 6.12: Udlægning af brak langs vandløb og søer med og uden 3-metersbræmme.

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal være udlagt med græs senest 1. januar 2025. De må tidligst destrueres 20. oktober 2025. Der gælder desuden de samme regler som for braklagte arealer i øvrigt. Læs mere i afsnit 7.3.

Braklagte arealer langs vandløb og søer, som anvendes som alternativ til målrettede efterafgrøder, skal have afgrødekode 344 "Brak langs vandløb og søer, forårsslåning (alternativ til efterafgrøder)" eller afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

Arealer med brak langs vandløb og søer

Hvis brakarealet langs vandløb eller søer, som ansøger udpeger som alternativ, ikke har afgrødekode 345, men opfylder ovenstående krav, skal du omdøbe til afgrødekode 345 "Brak langs vandløb og søer, sommerslåning (alternativ til efterafgrøder)".

Hvis det kun er et delareal i en mark, som opfylder kravene, og marken ikke har afgrødekode 345, skal du først opsplitte marken og bagefter omdøbe afgrødekoden fra brak til 345 på delarealet.

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger arealer med brak langs vandløb og søer. Dette gør du ved at vælge en af følgende observationer:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.11)
- Brak langs søer og vandløb som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.34)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Du må kun tilføje brak langs vandløb og søer, hvis det er brak langs vandløb og søer, der er indberettet. Har ansøger etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Tilsagnsareal

Hvis ansøger udpeger arealer med brak, der ligger, hvor der er givet tilsagn til tilskud under landdistriktsprogrammet, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering ligger i et tilsagnsareal (8.7.12)

Vær opmærksom på, om tilsagnet kan være udløbet før 1. september 2025 I så fald kan brakarealet bruges som alternativ.

Du skal foretage kontrol af alle brakarealer langs vandløb og søer ved besigtigelse. Du skal lave en kontrolopmåling, hvis du er i tvivl om bredden af arealerne.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger arealer med brak langs søer og vandløb, og der ikke er græs på hele arealet, så plantedækket er ødelagt, skal du oplyse ansøger om dette ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer som alternativ for målrettet kvælstofregulering. Plantedække destrueret før 20. oktober. (8.7.13)

Hvis der er etableret et andet virkemiddel end brak langs vandløb og søer, se kapitel 8.
--

Plantedække

Du skal underkende arealet, hvis det består af meget ukrudt. Du skal foretage en fladevurdering. Hvis plantedækket består af mere end 50 % ukrudt eller spildfrø, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK.

- Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)

Du skal også underkende arealet, hvis der er blomsterbrak (afgrødekode 324) eller bestøverbrak (afgrødekode 342), da plantedækket er sået efter den 1. januar 2025.

Bemærk, at hvis der er mere end 100 træer eller buske per hektar på arealet, skal du udvide til grundbetaling og underkende arealet til grundbetaling. Se Instruks 1, afsnit 3.5 under "Observation, der ikke "slår" igennem alle ordninger" og Instruks 2, afsnit 3.2 under "Træer og skov".
--

Beliggenhed

Brak langs vandløb og søer anvendt som alternativ til målrettede efterafgrøder skal ligge op ad et omdriftsareal (brakareal eller et dyrket areal). Konstaterer du, at marken, som brakarealet langs vandløb og søer ligger op ad, ikke er et omdriftsareal, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering- Ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.7.14)

Størrelse

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra kronekanter på et vandløb eller en sø.

Konstaterer du, at brakarealet langs vandløb og søer er mere end 20 meter fra kronekanten af et vandløb eller en sø, skal du lave en opmåling af det areal, som ligger udenfor de 20 meter fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering mere end 20 meter bredt (8.7.10)

Hvis du er på kontrol og arealet er mindre end 9 m bredt skal du lave en opmåling af det areal, som er under 9 m fra kronekanten og vælge følgende observation i IMK:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering mindre end 9 meter bredt (8.7.37)

Dyrkning, gødskning, sprøjtning, afgræsning

Hvis du konstaterer, at arealet har været dyrket, gødet, sprøjtet, afgræsset eller at der er taget slæt i perioden 1. august til 20. oktober skal du oprette følgende observation:

- Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering - forbud mod dyrkning, gødsning eller sprøjtning ikke overholdt (8.7.15)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen hvilken overtrædelse, der er tale om.

Destruktionsforbud

Brakarealer langs vandløb og søer, anvendt som alternativ til målrettede efterafgrøder, må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres 20. oktober 2025.

Hvis du konstaterer, at brakarealet langs vandløb eller sø er destrueret før 20. oktober, skal du underkende arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Brak langs vandløb og søer - plantedække destrueret før 20. oktober (8.7.13)

Bemærk, at tidspunktet for destruktionsforbuddets ophør adskiller sig fra grundbetalingsreglerne for brak.

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen hvilken overtrædelse der er tale om.

7.5 Flerårige energiafgrøder

Kontrolårsag l, k

Ansøger kan som alternativ til etablering af målrettede efterafgrøder vælge helt eller delvist at etablere flerårige energiafgrøder. Tabel 6.18 viser hvilke flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Tabel 6.18: Flerårige energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ.

Afgrøde-kode	Afgrøde	Afgrøde-kode	Afgrøde
591	Lavskov (kun ask, el, hassel, pil og poppel)	594	El
592	Pil	596	Elefantgræs
593	Poppel (0-100 andre træer pr. ha)		

Arealer med energiafgrøder

Du skal markere på kortet i IMK, hvor ansøger udpeger arealer med flerårige energiafgrøder. Det gør du med en af følgende observationer:

- Energiafgrøde som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.6)
- Energiafgrøde som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.33)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Du må kun tilføje energiafgrøder, hvis det er energiafgrøder, der er indberettet. Har ansøger etableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Plantagemæssig stand

Arealerne med energiafgrøder drives landbrugsmæssigt efter almindelig dyrkningspraksis. Det vil sige, at afgrøderne skal dyrkes med henblik på høst, og arealet skal overordnet være holdt i en god plantagemæssig stand. Det gælder også for planter i etableringsfasen. Dette betyder, at afgrøden ikke overvokses af ukrudt, og at opvækst af buskads og lignende er fjernet i afgrøden.

Hvis dette ikke er overholdt, skal du bruge følgende observation:

- Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.7)

Husk at beskrive i bemærkningsfeltet til observationen, at afgrøden er overvokset med ukrudt.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med energiafgrøder, og der ikke er energiafgrøder på hele arealet, ned til 100 m², skal du oplyse ansøger om det ved at oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.7)

Arealerne med flerårige energiafgrøder skal følge almindelige dyrkningspraksis for lavskov. Og der vil derfor kunne forefindes arbejdsområder.

Hvis der er etableret et andet virkemiddel end flerårige energiafgrøder, se kapitel 8.

Etableringsfrist

Energiafgrøder må tidligst være etableret i planperioden 2009/2010. Dette bliver kontrolleret administrativt.

Energiafgrøder skal senest være etableret 31. juli 2025.

Arealer, der er etableret med energiafgrøder efter 31. juli 2025, kan ikke godkendes. Hvis det er tilfældet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering etableret efter 31. juli (8.7.9)

Der er ikke fastsat krav om planteantal, brede af lavskovarealet, omdriftstid, høst af energiafgrøderne eller krav om etableringstidspunkt inden for planperioden i forbindelse med anvendelse af energiafgrøder som alternativ til efterafgrøder.

7.6 Etablering af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Kontrolårsag l, k

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter kan bruges som alternativ til frivillige og obligatorisk målrettede efterafgrøder, hvis de opfylder følgende:

- Der er anvendt en færdigblandet efterafgrødeblanding med dokumenterbart indhold fra en foderstofforretning, frøfirma eller lignende virksomhed.
- Blandingen indeholder højst 25 pct. kvælstoffikserende arter (beregnet ud fra frøantal), mens den resterende del af blandingen udgøres af godkendte arter af efterafgrøder.
- Der er kun anvendt udvalgte vinterfaste kvælstoffikserende arter. Se oversigt herunder.
- Efterafgrødeblandingen er etableret senest 20. august 2025. Der er dog mulighed for at udskyde etableringen frem til og med 7. september, idet der samtidig korrigeres i kvælstofkvoten for planperioden.
- Hvis cikorie eller græs indgår som ikke-fikserende blandingspart i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, skal blandingen senest sås 1. august. Etableringen af disse blandinger kan ikke udskydes.
- Arealet må tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden vis destrueres 1. februar 2026.
- Der kan fremvises en faktura for den købte færdigblanding ved en kontrol.

Kontrollen af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter omfatter dels en kontrol af dækningsgraden og af tilladte arter på marken samt en bilagskontrol af frøblandingen, herunder tilladte arter og blandingskravet. Se afsnittet om bilagskontrol.

Tilladte arter i efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter skal bestå af højst 25 pct. godkendte vinterfaste kvælstoffikserende arter i blanding med godkendte efterafgrøder. I tabel 6.19 kan du se en oversigt over efterafgrøder, der er godkendt til efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter.

Tabel 6.19: Oversigt efterafgrøder tilladt i blandinger med kvælstoffikserende arter

Godkendte vinterfaste N-fikserende efterafgrøder (max 25 %)	Andre godkendte efterafgrøder til blandinger med N-fikserende efterafgrøder
Alsikkekløver	Korn
Blodkløver	Græs*
Esparsette	Korsblomstrede
Gul rundbælg	Honningurt
Gul stenkløver	Klinter
Hvidkløver	Morgenfrue

Hvid stenklover	Hjulkrone
Kællingetand	Cikorie*
Lucerne	
Rødklover	
Vintervikke	

*) skal være etableret senest 1. august

Hvis du ved kontrol af efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter konstaterer en anden udsæt afgrøde, end dem der er nævnt i tabel 6.19, skal du oplyse ansøger om dette. Du skal anvende følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en eller flere ikke godkendte arter (8.7.34)

Skriv i bemærkningsfeltet ved observationen, hvor du nævner de konstaterede arter, hvilke af disse der er kvælstoffikserende. Husk at indled bemærkning med # som beskrevet i kapitel 7.

Arealer med etablering af efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter

Hvis arealet kan godkendes som efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, skal du tilføje arealet med en af følgende observationer i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.31).
- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.30)

Du skal kun bruge observationen på den del af arealet, der opfylder kravene.

Du må kun tilføje efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, hvis det er en efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, der er indberettet. Har ansøger tableret noget andet end indberettet, se kapitel 8.

Manglende etablering

Hvis ansøger udpeger marker med efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter, og der ikke er sået efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter på hele arealet, skal du oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Hvis der er etableret et andet virkemiddel end efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, se kapitel 8.

Såtidspunkt

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, der indeholder græs og/eller cikorie, skal være sået senest 1. august for at tælle med som alternativ. Det er ikke muligt at få udskudt denne frist.

Hvis efterafgrødeblandingen med cikorie og/eller græs er sået efter etableringsfristen den 1. august, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Såfristen for efterafgrødeblandinger, der ikke indeholder græs eller cikorie, er den 20. august .

Hvis efterafgrødeblandingen er sået efter den 20. august, skal du underkende den med følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)

Ansøger kan vælge at så efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter frem til 7. september mod at få en kvotereduktion for de efterafgrøder, der er sået efter 20. august. Kvotereduktionen skal gøre det ud for den manglende kvælstofeffekt ved senere etablering af efterafgrøden. Den udskudte såfrist skal indberettes på markniveau i GKEA. Du kan læse mere om kontrol af fleksible så frister i afsnit 3.4.

Hvis efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter er sået efter etableringsfristen den 7. september, skal du oprette følgende observation på arealet i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering sået efter 7. september (8.7.33)

Dækningsgrad ("trappemodel")

Efterafgrødeblandingen med kvælstoffikserende arter skal være udlagt eller etableret med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Der skal være en veludviklet efterafgrøde, der dækker arealet.

Du skal visuelt vurdere, om efterafgrødeblandingen dækker arealet. Det vil sige, at den skal fremstå veletableret og jævnt fordelt over hele arealet. Du skal vurdere efterafgrødeblandingsens dækningsgrad og ikke antallet af efterafgrødeplanter.

Da kontrolperioden typisk strækker sig over september og oktober måned, vil det i starten af kontrolperioden være i orden med en efterafgrøde, som ikke er stor og veludviklet, men der skal være en jævn fremspiring af efterafgrødeplanter.

Du skal kontrollere efterafgrødeblandingen efter trappemodellen, se tabel 6.20. Hvis efterafgrøden opfylder trappemodellen, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med observation (8.7.31) eller (8.9.30)

Tabel 6.20: Oversigt over dækningsgrad i forhold til kontroltidspunkt

Periode, hvor kontrollen gennemføres	Seneste såtidspunkt for efterafgrøder (Mindstekrav til dækning)			
	20. august	24. august Kontrolårsag 4	28. august Kontrolårsag 5	7. september Kontrolårsag 7
11/9 – 14/9	15%	0%*	0%*	0%*
15/9 – 20/9	20%	5%	0%*	0%*
21/9 – 25/9	25%	10%	0%*	0%*
26/9 – 1/10	30%	15%	5%	0%*
2/10 – 6/10	35%	20%	10%	0%*
7/10 – 28/12	40%	25%	15%	10%

*Der skal dog være synlige tegn på etablering af efterafgrøder i form af fx udsæd eller fremspiring.

Hvis trappemodellen ikke er gældende for et areal på mindst 100 m², skal arealet underkendes med en af nedenstående observationer. Du skal vælge den observation, der passer med kravet til dækning på kontroltidspunktet:

- Efterafgrøde ikke etableret (8.2.2) hvis krav er 0%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1% (8.4.11) hvis krav er 5%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5% (8.4.2) hvis krav er 10%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10% (8.4.5) hvis krav er 15%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15% (8.4.6) hvis krav er 20%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20% (8.4.7) hvis krav er 25%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25% (8.4.8) hvis krav er 30%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30% (8.4.9) hvis krav er 35%
- Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35% (8.4.10) hvis krav er 40%

OBS: Du skal underkende hele arealet, der ikke lever op til trappemodellen med én observation. Observationen afhænger af kontroltidspunktet. Se tabellen herover.

Eksempel: Du er på kontrol den 3. oktober, hvor kravet til dækningsgrad er 35 %. Alle delarealer der ikke lever op til de 35 %, skal underkendes med observation 8.4.9.

Bilagskontrol

For at tælle med som alternativ, må efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter højst indeholde 25 % kvælstoffikserende arter, beregnet ud fra frøantal, og blandingen må ikke indeholde ikke-godkendte arter. Se oversigten over tilladte arter i tabel 6.19 i begyndelsen af dette afsnit.

Du skal bede ansøger om at fremvise eller eftersende dokumentation for, at der er anvendt en godkendt færdigblandet efterafgrødeblanding. Dokumentationen skal indeholde følgende oplysninger, se tabel 6.21:

Tabel 6.21: Dokumenter, ansøger skal kunne fremvise

1	En faktura på den færdigblandede efterafgrødeblanding stilet til din virksomhed med angivelse af landbrugers virksomhedsnavn, CVR-nummer og adresse og den sælgende virksomheds navn, CVR-nummer og adresse.
2	En liste over de anvendte kvælstoffikserende arter og ikke fikserende efterafgrødearter i færdigblandingen. Blandingen må ikke indeholde andre arter end dem, der er godkendt til brug for alternativet.
3	Oplysninger om blandingsprocent, i frøantal, mellem kvælstoffikserende og ikke-kvælstoffikserende arter (max 25 % N-fikserende arter).

Hvis ansøger har haft maskinstation til at så efterafgrødeblandingen, kan oplysningen i 1) fremgå af faktura fra maskinstationen. Oplysningerne i 2) og 3) skal være dokumentation fra en foderstofforretning, et frøfirma eller lignende og kan være i form af en indlægsseddel. Husk at tage fotos af dokumentationen og journaliser dem på Sagsbehandlerportalsagen.

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter kan godkendes

Hvis ansøger har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, godkender du efterafgrødeblandingen ved at tilføje den som alternativ med følgende observation:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.31)
- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for obligatorisk målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.9.30)

Efterafgrødeblanding med kvælstoffikserende arter skal underkendes

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen konstaterer, at der er anvendt mere end 25% kvælstoffikserende arter i frøblandingen, skal du underkende med:

- Efterafgrødeblanding med N-fikserende som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af mere end 25% kvælstoffikserende arter (8.7.36)

Hvis ansøger ikke har vist eller fremsendt dokumentation for godkendte arter, skal du underkende med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Beskriv i bemærkningsfeltet ved observationen, at bilag ikke er fremvist.

Hvis du i forbindelse med bilagskontrollen ikke kan godkende bilaget, skal du underkende arealet med:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.32)

Beskriv i bemærkningsfeltet, hvorfor bilaget ikke kan godkendes.

Destruktionsforbud

Efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter må tidligst nedvisnes eller på anden måde destrueres 1. februar 2026.

Hvis du konstaterer, at efterafgrøden med N-fikserende arter er fjernet eller nedvisnet før 1. februar 2026, skal du markere arealet ved at oprette følgende observation i IMK:

- Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering fjernet/nedvisnet før 1. februar 2026 (8.7.35)

8. Kontrol af andet etableret virkemiddel end indberettet til frivillig målrettet kvælstofregulering

Ansøger skal etablere det samme virkemiddel på et areal, som det, der er indberettet til frivillig målrettet kvælstofregulering i FS.

Det indberettede virkemiddel er det, som er til kontrol for enkelte mark. Det etablerede virkemiddel er det, du konstaterer på marken.

Hvis ansøger har etableret et andet virkemiddel end indberettet, kan der under visse forudsætninger foretages en delvis sanktion. Det skyldes, at det faktisk etablerede virkemiddel fortsat kan have en effekt, hvilket er i overensstemmelse med formålet.

Bemærk, at dette udelukkende gælder for frivillig målrettet kvælstofregulering. For obligatorisk målrettet regulering samt pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer vil der altid foretages en 100 % sanktion for et areal, hvor det etablerede virkemiddel ikke er det samme som det indberettede. Du skal derfor kun benytte fremgangsmåden beskrevet i dette afsnit til kontrol af frivillig målrettet kvælstofregulering.

For at afgøre sanktionsniveauet, skal det etablerede virkemiddel kontrolleres på samme måde, som hvis der var tale om det virkemiddel, ansøger havde indberettet.

Det kan resultere i en delvis sanktion hvis:

- det etablerede virkemiddel ville blive godkendt, såfremt ansøger havde indberettet det

Det vil resultere i 100 % sanktion, hvis:

- der ikke er etableret noget virkemiddel

Desuden vil virkemidler, der kontrolleres ud fra dækningsgrad, sanktioneres ud fra typen af virkemiddel, hvorvidt dækningsgraden er opfyldt samt hvilket virkemiddel, der er indberettet. Disse faktorer har indflydelse på, om der foretages delvis eller 100 % sanktion.

Ovennævnte vil altid være et individuelt konkret skøn der foretages i sagsbehandlingen af Arealtilskud. Kontrollen kan derfor ikke afgøre, hvorvidt det vil resultere i en delvis eller 100 % sanktion.

Kontrol

Ved kontrolfremgangsmåden skelnes der ikke mellem, hvorvidt det er en situation, der kan resultere i en delvis sanktion eller 100 % sanktion. Det er kun observationerne, du skal anvende, der er forskellige.

Hvis ansøger har etableret et andet virkemiddel end indberettet, skal du:

1. Underkende det indberettede virkemiddel.
 - Du skal benytte den sædvanlige observation, der underkender virkemidlet på, at det ikke er etableret.
2. Kontrollere det etablerede virkemiddel ud fra de forpligtelser, der fremgår af afsnittet, som beskriver kontrollen for det pågældende virkemiddel.
 - Du skal ikke benytte de sædvanlige observationer, der tilføjer eller underkender virkemidlet. I stedet skal du benytte observationer, der er beregnet til formålet. Du kan se et overblik over observationerne i tabel 6.22.

Observationerne vil fremgå af en af høringsbrevets tabeller ”Observationer der underkender efterafgrøder” eller ”Observationer der underkender alternativer”.

Selvom du konstaterer, at det etablerede virkemiddel ville blive godkendt, såfremt ansøger havde indberettet det, bliver arealet fortsat underkendt til frivillig målrettet kvælstofregulering. Det skyldes, at der kun kan godkendes det virkemiddel, som ansøger har indberettet. Kontrollen af det etablerede virkemiddel anvendes alene til at afgøre sanktionsniveauet. Det betyder også, at du skal fotodokumentere i samme omfang, som når du underkender arealer på sædvanlig vis.

Eksempel 1:

Der er på et areal indberettet mellemafgørder til frivillig målrettet regulering.

Der er i stedet etableret efterafgrøder.

Du konstaterer, at efterafgrøderne kan opfylde alle forpligtelser som beskrevet i afsnittet om efterafgrøder til målrettet regulering.

Du skal:

1. Underkende mellemafgørderne med følgende observation:
 - Mellemafgørde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)
2. Orienter om, at der er etableret efterafgrøder, der opfylder dækningsgraden med følgende observation:
 - Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, som har en effekt (8.11.29)

Eksempel 2:

Der er på et areal indberettet mellemafgørder til frivillig målrettet regulering.

Der er i stedet etableret efterafgrøder.

Du konstaterer, at efterafgrøderne ikke kan opfylde forpligtelsen om en dækningsgrad på 15 %, som beskrevet i afsnittet om efterafgrøder til målrettet regulering.

Du skal:

1. Underkende mellemafgørderne med følgende observation:
 - Mellemafgørde som alternativ for målrettet kvælstofregulering ikke etableret (8.7.2)
2. Orienter om, at der er etableret efterafgrøder, der ikke opfylder dækningsgraden med følgende observation:
 - Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.11.3)

Tabel 6.22: I tabellens venstre side fremgår de observationer, du sædvanligvis skal anvende, når det etablerede virkemiddel er det samme som det indberettede. I tabellens højre side fremgår de tilsvarende observationer, du i stedet skal anvende, når det etablerede virkemiddel er et andet end det indberettede. Husk også altid samtidig at benytte en observation, der underkender det indberettede virkemiddel, når der er etableret et andet.

Observation du ville have anvendt, såfremt ansøger havde indberettet det konstaterede virkemiddel		Observation du skal anvende til det virkemiddel der er etableret i stedet for det indberettede	
8.3.2	Efterafgrøde sået efter etableringsfristen (8.3.2)	8.11.1	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men de er sået efter etableringsfristen (8.11.1)
8.4.2	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.4.2)	8.11.2	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 5 % (8.11.2)
8.4.5	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.4.5)	8.11.3	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 10 % (8.11.3)
8.4.6	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.4.6)	8.11.4	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 15 % (8.11.4)

8.4.7	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20 % (8.4.7)	8.11.5	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 20 % (8.11.5)
8.4.8	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25 % (8.4.8)	8.11.6	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 25 % (8.11.6)
8.4.9	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30 % (8.4.9)	8.11.7	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 30 % (8.11.7)
8.4.10	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35 % (8.4.10)	8.11.8	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 35 % (8.11.8)
8.4.11	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.4.11)	8.11.9	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 1 % (8.11.9)
8.4.12	Intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 2 % (8.4.12)	8.11.10	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men intet sted på arealet er dækningsgraden højere end 2 % (8.11.10)
8.5.2	Efterafgrøde består af en eller flere ikke tilladte arter (8.5.2)	8.11.11	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, men de består af en eller flere ikke tilladte arter (8.11.11)
8.7.1	Mellemafgrode som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet	8.11.30	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret mellemafgroder, som har en effekt (8.11.30)
8.7.3	Mellemafgrode som alternativ for målrettet kvælstofregulering dækker ikke arealet tilstrækkeligt (8.7.3)	8.11.22	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret mellemafgroder, men de dækker ikke arealet tilstrækkeligt (8.11.22)
8.7.10	Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering mere end 20 meter bredt (8.7.10)	8.11.12	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak langs søer og vandløb, men det er mere end 20 meter bredt (8.11.12)
8.7.11	Brak langs søer og vandløb som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.11)	8.11.13	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak langs søer og vandløb, som har en effekt (8.11.13)
8.7.12	Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering ligger i et tilsagnsareal (8.7.12)	8.11.14	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak langs søer og vandløb, men det ligger i et tilsagnsareal (8.11.14)
8.7.14	Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering- Ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.7.14)	8.11.15	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak langs søer og vandløb, men det er ikke beliggende op ad et omdriftsareal (8.11.15)
8.7.16	Brak, som alternativ for målrettet frivillig kvælstofregulering, tilføjet (8.7.16)	8.11.16	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak, som har en effekt (8.11.16)
8.7.17	Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, ligger i et tilsagnsareal (8.7.17)	8.11.17	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak, men det ligger i et tilsagnsareal (8.11.17)
8.7.18	Brak, som alternativ for målrettet kvælstofregulering, manglende eller ikke godkendt plantedække (8.7.18)	8.11.18	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak, men der mangler eller kan ikke godkendes plantedække (8.11.18)
8.7.21	Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.21)	8.11.19	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret tidlig såning af vintersæd, som har en effekt (8.11.19)
8.7.24	Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering sået efter den 7. september (8.7.24)	8.11.20	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret tidlig såning af vintersæd, men det er sået efter den 7. september (8.11.20)
8.7.25	Tidlig såning af vintersæd som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en ikke godkendt art (8.7.25)	8.11.21	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret tidlig såning af vintersæd, men det består af en ikke godkendt art (8.11.21)
8.7.31	Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.31)	8.11.23	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder med N-fikserende arter, som har en effekt (8.11.23)
8.7.34	Efterafgrøde med N-fikserende arter som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af en eller flere ikke godkendte arter (8.7.34)	8.11.24	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder med N-fikserende arter, men de består af en eller flere ikke godkendte arter (8.11.24)

8.7.36	Efterafgrødeblanding med N-fikserende som alternativ for målrettet kvælstofregulering består af mere end 25% kvælstoffikserende arter (8.7.36)	8.11.25	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret en efterafgrødeblanding med N-fikserende arter, men den består af mere end 25% kvælstoffikserende arter (8.11.25)
8.7.37	Brak langs søer og vandløb som alternativ for målrettet kvælstofregulering mindre end 9 meter bredt (8.7.37)	8.11.26	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret brak langs søer og vandløb, men det er mindre end 9 meter bredt (8.11.26)
8.7.6	Energiafgrøde som alternativ for frivillig målrettet kvælstofregulering tilføjet (8.7.6)	8.11.27	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret energiafgrøder, som har en effekt (8.11.27)
8.7.9	Energiafgrøde som alternativ for målrettet kvælstofregulering etableret efter 31. juli (8.7.9)	8.11.28	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret energiafgrøder, men de er etableret efter 31. juli (8.11.28)
8.8.3	Efterafgrøde godkendt som frivillig målrettede (8.8.3)	8.11.29	Indberettet virkemiddel ikke etableret – Der er etableret efterafgrøder, som har en effekt (8.11.30)

9. Retsgrundlag

9.1 EU-regler

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (Databeskyttelsesforordningen)

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (Den horisontale forordning)

9.2 Danske regler

Bekendtgørelse nr. 1357 af 3. december 2024 om konditionalitet og social konditionalitet for 2025

Lovbekendtgørelse nr. 1053 af 10. juli 2023 om jordbrugets anvendelse af gødning og næringsstofreducerende tiltag

Bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning

Bekendtgørelse nr. 36 af 17. januar 2025 om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2025/2026 m.v.

Bekendtgørelse nr. 1030 af 22. juli 2025 om krav om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2025/2026

Bekendtgørelse nr. 1295 af 29. november 2024 om grundbetaling mv. til landbrugere for 2025

Bekendtgørelse nr. 1273 af 27. november 2017 om Landbrugsstyrelsens opgaver og beføjelser

Bekendtgørelse nr. 979 af 1. juli 2025 om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterende tiltag i jordbruget for planperioden 2025/2026

Lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2024 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv

Bilag 1. Mest almindelige tilladte efterafgrøder

Herunder fremgår de arter, der ved såfrist 1.august, kan anvendes til at opfylde efterafgrødekravet.

Tabel 1: Mest almindelige tilladte efterafgrøder ved **såfrist den 1. august**

Famili e	Tæller som	Dansk navn	Latinsk navn
Græsfamilien Poaceae	Korn	Vårbyg, Vinterbyg	<i>Hordeum vulgare</i>
		Vårhvede Vinterhvede Vinterhvede, brødhvede	<i>Triticum aestivum</i>
		Havre	<i>Avena sativa</i>
		Vinterrug Hybridrug	<i>Secale cereale</i>
		Stauderug/flerårig rug	<i>Secale montanum</i>
		Triticale	<i>x Triticosecale</i>
	Græs	Rajgræs, almindelig	<i>Lolium perenne</i>
		Rajgræs, italiensk og hybrid	<i>Lolium multiflorum</i>
		Timothe	<i>Phleum pratense</i>
		Hundegræs	<i>Dactylis glomerata</i>
		Engsvingel	<i>Festuca pratensis</i>
		Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
		Rajsvingel	<i>x Festulolium</i>
		Stivbladetsvingel	<i>Festuca ovina</i> var. <i>Duriuscula</i>
		Strandsvingel	<i>Festuca arundinacea</i>
		Engrapgræs (marktype) Engrapgræs (plænetype)	<i>Poa Pratensis</i>
		Almindelig rapgræs	<i>Poa trivialis</i>
		Hvene, almindelig	<i>Agrostis capillaris</i>
		Hvene, krybende	<i>Agrostis stolonifera</i>
Korsblomstfamilien Brassicaceae		Vårraps Vinterraps	<i>Brassica napus</i> ssp. <i>Napus</i>
		Agerkål/rybs	<i>Brassica rapa</i>
		Kålroer	<i>Brassica napus</i> var. <i>Napobrassica</i>
		Fodermarvkål	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>Medullosa</i>
		Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>
		Olieræddike	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i>
		Foderradise "Strukturator"	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>strukturator</i>
Andre		Cikorie, almindelig	<i>Cichorium intybus</i>
		Honningurt	<i>Phacelis tanacetifolia</i>
		Klinter	<i>Agrostemma githago</i>
		Hjulkrone	<i>Borago officinalis</i> L.
		Morgenfrue	<i>Calendula officinalis</i> L.

Herunder fremgår de arter, der ved såfrist 20.august kan anvendes til at opfylde efterafgrødekravet.

Tabel 2. Mest almindelige tilladte efterafgrøder ved **såfrist den 20. august**

Familie	Tæller som	Dansk navn	Latinsk navn
Græsfamilien Poaceae	Korn	Havre Vårbyg	<i>Avena sativa</i> <i>Hordeum vulgare</i>
		Vinterrug Hybridrug	<i>Secale cereale</i>
		Stauderug/flerårig rug	<i>Secale montanum</i>
Korsblomstfamilien Brassicaceae		Vårraps Vinterraps	<i>Brassica napus ssp. Napus</i>
		Agerkål/rybs	<i>Brassica rapa</i>
		Kålroer	<i>Brassica napus</i> var. <i>Napobrassica</i>
		Fodermarvkål	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>Medullosa</i>
		Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>
		Olieræddike	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i>
		Foderradise "Strukturator"	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>strukturator</i>
Andre		Honningurt	<i>Phacelis tanacetifolia</i>
		Klinter	<i>Agrostemma githago</i>
		Hjulkrone	<i>Borago officinalis L.</i>
		Morgenfrue	<i>Calendula officinalis L</i>

Bilag 2.

Decimalskala for vækstudvikling i korn

Kode	Beskrivelse
0 Spiring	
00	Tørt frø ²⁾
01	Begyndende opsvulmning af frø
03	Frøopsvulmning afsluttet
05	Kimroden gennembryder frøet
07	Koleoptilen brudt frem af frøet
09	Fremspiring: Kimbladskeden bryder gennem jordoverfladen, 1. blad synligt i spidsen af koleoptilen
1 Bladudvikling (hovedskud)	
10	Første blad brudt frem fra kimbladskeden
11	1. blad helt udfoldet, spidsen af 2. blad netop synligt
12	2. blad helt udfoldet
13	3. blad helt udfoldet
19	9 eller flere blade helt udfoldet
Buskningen følger oftest umiddelbart efter stadie 13 og i så fald fortsættes fra stadium 21	
2 Buskning, udvikling af sideskud	
20	Begyndende udvikling af sideskud / buskning
21	1. sideskud synlig
22	2. sideskud synlig
23	3. sideskud synlig
29	9 eller flere stængler synlige
Strækingsvæksten indledes ofte tidligt og så fortsættes i stadium 30	
3 Strækning (hovedskud)	
30	Begyndende strækning af hovedskud
31	1. knæ (nodie) mærkbart lige over jordoverfladen, mindst 1 cm over vækstpunktet
32	2. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 1. nodie
33	3. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 2. nodie
34	4. knæ (nodie) mærkbart, mindst 2 cm afstand til 3. nodie
37	Spidsen af fanebladet synlig, men endnu sammenrullet
39	Fanebladet fuldt udviklet, fanebladets bladskede synlig
4 Aks- eller topdannelse	
41	Fanebladets bladskede begynder at strække sig
43	Fanebladets bladskede begynder at svulme op
45	Fanebladets bladskede opsvulmet
47	Fanebladets bladskede åbner sig
49	Første stak synlig

Bilag 3.

Oversigt over konsekvens af manglende etablering af efterafgrøder og/eller alternativer

Type efterafgrøde eller alternativ	Konsekvens	Bemærkning
Pligtige/husdyrefterafgrøder og alternativer	Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har udlagt et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde og eventuelt KO-sanktion.	
Målrettet regulering (frivillige)	Ved overtrædelse af forpligtelser eller andre forpligtelser beregner vi en sanktion i landbrugers udbetaling og en kvotereduktion. Sanktionsprocenten afhænger af en konkret vurdering i den enkelte sag	
Målrettet regulering (obligatoriske)	Hvis ansøger ikke indberetter tilstrækkeligt med efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote- og Efterafgrødeskemaet til at dække kravet, antages det, at ansøger vælger alternativet nedsat kvote. Hvis ansøger ikke har udlagt et areal med efterafgrøder/alternativer, der svarer til det indberettede, vil dette medføre bøde.	